

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

ARADI KÖZLÖNY

FOLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szerkesztőség
Arad, Acsev.-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

Vádolnak a sinek.

Németországban „felháborító” eset történt néhány nappal ezelőtt. A szokatlanul hideg időjárás folytán a berlin-hamburgi gyorsvonat — nyolc percet késett! A lapok harciasan, éles hangon írtak erről az „anomáliáról” és hevesen támadták a német vasutigazgatóságot, amelyet felelőssé tettek a késésért. A német újságok haragját és felháborodását mi még megérteni sem tudjuk. Hogyan? Mindössze nyolc percet késett a gyorsvonat és ezért így félreverik az összes sajtóharcokat? Hiszen, ha Romániában borzalmas vasuti katasztrófa történik, a mi sajtónk még akkor sem használ ilyen vehemens és támadó hangot. Bennünket már a véres katasztrófák sem lepnek meg — sajnos — megszokhattuk a borzalmakat, hogyan háborodnánk fel tehát azon, ha egy-egy vonat a rendkívüli időjárás miatt nyolc perccel később jut be a menetrendszerű időnél?

A német pedanteria felháborodva veti szemére a vasutigazgatóságnak ezt a rongyos nyolc percnyi késést, mi pedig dieshimnuszokat zengünk a CFR-ről, ha csak nyolc percet késnének a vonatok. Aki ezt a párhuzamot végiggondolja, az fogalmat alkothat a távol-ságról, amely a CFR. adminisztrációját a nyugati vasuti szervezetek precizitásától elválasztja. Mi már belefásultunk abba, hogy a vasut és posta rendszerül működik és az ilyen csip-csup panaszokat kézlegvintéssel intézzük el. Berlinben azonban nagy feltűnést kelt, ha a gyorsvonat ilyen „horribilis” késéssel jut be az állomásra. A lapok vezércikkének, a közönség felháborodottan tárgyalja a nagy eseményt, a vasutigazgatóság pedig mentegetődzik és szigorú vizsgálatot rendel el a „botrányos” ügyben.

E kétféle mentalitásnak egyszerű a magyarázata: Németországban rend és szervezettség uralkodik a közhivatalokban. Katonai fegyelemmel és pontossággal működik minden közüzem, mely a publikum szolgálatára van állítva. Évtizedek tervszerűen kidolgozott „drillje” hozta létre a minuciózus pontossággal dolgozó apparátusok mai teljesítményét és ha abban valami csekély rendellenesség mutatkozik, úgy clemi erővel tör ki a pedáns németek felháborodása. Nálunk ezzel szemben primitív, kezdeti állapotban van minden állami üzem. A tisztviselőket és alkalmazottakat rosszul fizetik, ami melegágya a korrupciónak; lelkiismeretlenségnek és magával hozza azt is, hogy fontos pozíciókat szakképtelen emberekkel töltenek be. Mert nálunk — sajnos — a nyomoruságosan fizetett állások betöltésénél nem az a főszempont, hogy kinek milyen kvalifikációja, rátermettsége van az illető pozícióra, hanem elsősorban politikai és nemzetiségi szempontok nyernek kielégülést. Így aztán persze a főtisztviselők idejének nagyrésztét a politika foglalja el, nem pedig a munka, melyet reá bízunk. Ezt a szellemet kell csak elpusztítani a közügyek és közüzemek igazgatásából és akkor mi is rátérhetnénk arra az útra, amelyen Németország már odáig haladt, hogy felháborodik nyolc percnyi vonat-késés miatt.

A kilencedik év.

Írta: Jakabffy Elemér dr.

(Első közlemény.) Mielőtt magam elé tettem a papírt, hogy nemzetkisebbségi életünk kilencedik évéről beszámolót írjak, a karácsonyi ünnep áhitatos hangulatában két könyvet olvastam: Giovanni Rosadi: Jézus pöré-t és Ady Endre válogatott költeményeit. Az olasz kriminalistának a világtörténet legnagyobb igazságtalanságával kapcsolatos gondolatai és a magyar költő megérzései zsongnak tehát még lelkeimben, amikor visszapillantok küzdelmeinknek most elfolyt évére, amikor számot adok arról, hogy legjobban meggyőződésem szerint az a nagy ügy, melynek szolgálatában állunk, haladt-e előre s így közelebb jutottunk-e a reményteljesebb jövőhöz, vagy:

„Minden olyan reménytelenség,
Ami ma a szívünkben magyar,
Minden olyan szomorú törvényt,
Tikkot, bünt és bünhődést takar.”

Amikor az 1927-ik év reánk köszöntött, a Romániában élő kisebbségi magyar nemzet egyetlen politikai szervének, a Magyar Pártnak tizenöt képviselője és tizenkét szenátora ült a törvényhozás padjain. Az Averescu-kormánnyal kötött egyezmény lehetővé tette ugyanis a magyar választóknak, hogy legalább ott, ahol magyar jelöltek voltak, érzelmeiknek és politikai fellegüknek szabadon kifejezést adjanak, így jutottak az összes, előre meghatározott helyeken mandátumhoz jelöltjeink, de ezzel biztosították ezek a magyar választók a kormány választási győzelmét is. A huszonhét magyar törvényhozó azonban az új év küszöbén már reményvesztett volt. A választások óta eltelt fél év igazolta előttünk, hogy a kormány vagy nem akarja, vagy nem tudja beváltani azokat az ígéreteit, melyeket a választások előtt tett és így a kormánykörökkel a „jó viszony” fenntartása a pártra mindig súlyosabb erkölcsi felelősséget hárít. Ezért akadtak már az év elején a törvényhozók között is, de még többen a vidéki szervezetekben, akik mind hangosabban követelték: lépjen föl a parlamenti magyar csoport a legelszántabb ellenzékként, ne hitegettesse magát tovább. De a türelmetlenkedőket is gondolkodóba ejtette a felekezeti tanerők kétségbeesett anyagi helyzete, melyen csak az államségély változtathat némileg és így senki sem akadt, aki ennek az állandóan kilátásba helyezett s ugyszólván hétről-hétre miniszteri ajkakkal újra beígért államségélynek veszélyeztetéséért az erkölcsi felelősséget vállalni hajlandó lett volna. Ez az államségély-ügy pedig mindinkább jellemzője lett az egész helyzetnek. A román ellenzéki pártok hangos vádakat emeltek a kormány ellen, mert pénzt „adott” az „irredenta fészkeknek” a magyar felekezeti iskoláknak, a kormány csak tovább hitegetett, a többségi sajtó gyűlöletet szított „a magyar zsarolók” ellen, törvényhozóink pedig érezték:

„Ezerszer Messiások
A magyar Messiások.

Mert semmit se tehettek.
Oh semmit se tehettek.”

A Magyar Párt helyzetét még nehezebbé tette az a kétségtelen külpolitikai siker, melyet a kormány március 8-án aratott, mikor Olaszország ratifikálta Besszarabiának Romániához csatlakozását. A párt vezetői érezték, ez az eredmény a kormány helyzetét annyira megerősítette, hogy szinte nevéstéges volna, ha épen ezt az időpontot választaná a kormány heves megtámadására s minden kötelék elszakítására. Pedig ez husvétkor megint súlyos csapást mért reá. Országos népszámlálást rendelt, melynél a legbrutálisabb eszközökkel csökkentette le a magyarság számarányát és hamisította meg az egyesek vallomását. Parlamenti képviselőtünk ez ellen is hiába emelt szót, idebeant, segíteni nem tudott. A felszólalások és a magyar sajtó hangos pamaszai azonban erős visszhangra találtak a külföldön, talán ennek köszönhető, hogy az összegyűjtött adatokat nyilvánosságra sem hozták.

Az Averescu-kormánnyal fenntartott „jó viszony” egyetlen komoly eredménye volt az év első felében hogy a romániai zsinat presbiteri ágostai hitvallású evangélikus községek megválaszthaták szuperintendensüket és világi főgondnokukat és így ezek a magyar egyházak közös szervhez jutottak és ennek kormányhatósági elismerését nyerték. Csak természetes tehát, hogy az Averescu-kormánynak máról-holnapra való bukása a Magyar Pártot lájdalmasan nem érintette, de sőt számára — keserves tanulságok után — az új orientációt lehetővé tette.

Akadtak a pártban komoly tényezők, akik még a rövid életű Stirbey-kormány megalakulásakor figyelmeztettek, hogy a liberálisok hatalomra jutása egészen bizonyos és így ezzel a párttal kellene érintkezést keresni. Mások a román nemzeti pártot jelölték természetes szövetségeseül. A pártvezetőség azonban jól ismerte a nagytömegek hangulatát, mely már nem kívánt együttműködést román párttal, de ehelyett önálló fellépést, vagy kisebbségi blokkot. Csakhamar megállapítottuk, hogy ilyen blokk létrehozását a romániai németiség képviselői szintén kívánják, a hatalomért versengő román pártok pedig természetesen tartják. Hogy ez a blokk a Magyar Pártnak nem hozhat annyi mandátumot, mint amennyit nyerhetett volna, ha feltétel nélkül, de a liberális listára iratja jelöltjeit, azt mindannyian tudtuk, mégis el kellett vetnünk az ilyen indítványt, melynek elfogadásával önmagunk semmisítjük meg minden panaszunk erkölcsi alapját. A választásoknál tehát magunkkal szemben találjuk a „pártonkívüli” magyarakat is, akik a csendőrszuroknyok védelme alatt és a hatóságok teljes támogatásával csábították véreinket a liberális listára. Akkor érezhetjük igazán:

„Most perc-emberkéék dárídója tart,
De építésre készen a kövünk,
Nagyot végezni mégis mi jövünk,
Nagyot és szépet, emberit s magyart!”

A választási brutalitásokról beszámolunk alig szükséges. Smeri ezeket mindenképpen idebenn és odakünn egyaránt. Soha az urai-

kodói akaratot figyelmen kívül úgy nem hagytak, mint ez alkalommal, soha a cinizmus nagyobb fokával nem találkozhattunk, mint akkor, mely nemcsak a szavazójegyek kicserélésével, de a választók testi épségének veszélyeztetésével, a polgárok véresre verésével biztosította a „liberális”-ok sikerét.

Amde — amint Giovanni Rosadi írja — :

„vérrel nem oltható el az a kohó, melyben egy megalázott nép könnyei formak...”

A Magyar Pártnak tíz képviselő- és egy szenátorjelöltje jutott csak mandátumhoz, a képviselők közül kettő pedig a németekkel kötött egyezmény alapján ezeknek adta át helyét, de a megmaradt kicsiny csoport legalább minden irányban feszélyezetlenül és büszke öntudattal harcolhat tovább. Az új Bratianu-kormány első tényei is igazolták már, hogy politikáját velünk szemben nem változtatta. I. Ferdinand király halála alkalmával indokolatlanul összefogatta a magyar társadalom néhány száz tagját, hogy néhány napi internálásuk után, ezt a tettét önmaga is megbélyegezze, azután ridegen elutasította felekezeti iskoláink államsegély-kérését, félhivatalos sajtójában pedig olyan uszítást engedélyezett, melynek szomorú következményei el nem maradhattak. Beállottak pedig ezek most, a legújabb Bratianu-kormány első napjaiban, a nagyváradi és kolozsvári eseményekben, melyek szinte fülébe ordítják a magyarnak:

„Nincs is e világon
Szánandóbb nép náladnál,
Köd fölötte és köd lent,
Ősi nép vagy és jöttment”.

Ha mindezek után feltesszük a kérdést: vajon eszménk, ideálunk halad-e előre,

„vagy marad a régiben a bus, magyar élet”.

ugy az előadottak dacára is, megint csak Adyval felelhetünk:

„Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.”

Nekünk Romániában hozzá kell szoknunk, hogy mindent, amit az európai gazdasági, vagy kulturfejlődés szükségesnek és a polgárok érdekében valónak tart, csak utolsóként kapunk meg. Mindenütt reábehozták már a valutáris ügyeket, mi még Európa legrosszabb pénzével fizetünk. Mindenütt igyekeznek a bevétel értékveimjait csökkenteni, nálunk ezek a legmagasabbak. Amíg ugyanis Anglia 6%-os átlagos értékveimmal sújtja a területére bevitt cikkeket, Belgium 8%-al, Ausztria 17.6%-al, Németország 19.8%-al, Magyarország 30.7%-al, Jugoszlávia 35.8%-al, addig Románia 99.2%-al. Kurticstól az Atlanti Óceánig minden egyszerű polgárcsalád jövedelmének jelentéktelen részével korlátlanul megszerezheti a rádió kulturértékelt és örömeit, nálunk csak a kiváltságos „megbízhatók”, vagy akik hajlandók a kiszabható büntetések illegitim elhárítására; mindenütt igyekeznek a külföldiek forgalmát növelni, csak nálunk kell ezeknek a vizumdíjon felül még türelmi adót is fizetni.

Ha tehát mindenben hátul kullogunk, miért volnánk első a kisebbségi probléma megoldásában? Ahogy azonban nekünk is lesz egyszer stabil, értékes valutánk, olcsó behozatalunk, rádióink és türelmiadó-mentes külföldi látogatónk, úgy nálunk is megoldást nyer majd a kisebbségi kérdés is, amikor az egyetemes európai szellemmel tovább dacolni nem lehet. Figyelmünket tehát mindig kifelé kell fordítanunk, mi történik odakünn a kisebbségi probléma körül. De vigyázzunk arra is, hogy idebenn a mi kisebbségi magunktartása a külföldi haladással és felfogással összhangzatos legyen, mert ha ezt elértük, ügyünket előbbre vittük és jelszavunk lehet:

„Csak örülni szabad, örülni,
Ellankadni soha: mindent lebirni,
Sirni nem szabad, sohse sirni.”

— Zinovjevkat teljesen elejtették. Kovnóból jelentik: Moszkvai jelentések szerint a szovjet Tolmacsevet belügyi referenssé nevezte ki. Helyettese Jegorov. Nagy feltűnést keltett, hogy a szovjettanács Zinovjevet, Radvszkit, Kamenevet és Milonovot teljesen el-

Sulyos baleset érte a Magyar Párt elnökét

Bethlen György gróf séta közben megcsuszott és a lábát törte.

(Az Aradi Közlöny elült tudósítójának telefonjelentése.) Tegnap délelőtt sulyos baleset érte dr. gróf Bethlen Györgyöt, a Magyar Párt elnökét. Tizenegy óra után a Főtérre sietett és az Unio-uccában, ahol a háztulajdonosok nem igen törődnek a gyalogjárók karbantartásával, megcsuszott és lábát törte. A gróf nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem a segítségére siető emberekkel egy épen arra haladó szánkóra tette magát és elhajtattott a Vörös Kereszt-szanatóriumba, ahol nyomban ápolás alá vették. Fekete Sándor dr. a gróf kezelőorvosa a következőket mondta min-

katársunknak: Tegnap délelőtt jött a sanatóriumba Bethlen György gróf, aki sulyos törést szenvedett a bal láb sipsontján, közvetlenül a boka fölött. Eltolódás nincsen a csonton, csak csavarodás. A zúzódás következtében a boka annyira megduzzadt, hogy gipszkötésről egyelőre két-három napig szó sem lehet, addig szorgalmasan bonogtatni kell a fájó részt. A fájdalmak még tartanak, azonban az éjszakát aránylag nyugodtan töltötte, úgy, hogy remélhető lehet, hogy nem lesznek komplikációk és a gyógyulás hamarosan bekövetkezik.

Meggyorsítják az erdélyi vonatokat.

Nagyszabású reorganizáció készül a CFR-nél.

(Arad, január 3.) Január elsejétől — mint már jelentettük is — a CFR vonalain életbelépett az új díjszabás, amely egyelőre a személy- és gyorsvonatok tarifáit módosítja. Az új díjszabás által teremtett helyzetet az jellemzi, hogy 530 kilométeren túl a gyors- és személyvonatok díjszabása között nincs semmi különbség. Mint újítást vezették be a kombinált jegyeket, amelyek minden külön ráfizetés nélkül érvényesek a gyors- és személyvonatokra. 520 kilométer távolságra a gyorsvonalon jegyek árai: I. oszt. 1320, II. oszt. 940, III. oszt. 590 lej. A személyvonat jegyek árai: 1280 lej, 910 lej és 570 lej. Ugyanerre a távolságra a kombinált jegyek ára: 1300, 925 és 570 lej. A gyors- és személyvonat jegyek ára 530 kilométernél már egyeznek: 1340, 950 és 600 lej. A legnagyobb távolságra, 1200 kilométerre a jegyek ára: 2040, 1530 és 905 lej. Olcsóbbak lettek a bérletjegyek is. A legkisebb távolság bérletjegyeknél 50 kilométer, ára pedig osztályok szerint 1800, 1100 és 680 lej havonként.

A CFR összes vonalaira szóló havi gyorsvonatjegy ára pedig 6400, 4400 és 2830 lej. A falusi lakosság érdekében 40 kilométer körzetben menettérti jegyet is adnak a gyorsvonatok harmadik osztályára. Ezeknek ára: 10 km.-ig 20, 15 km.-ig 30, 20 km.-ig 40, 25 km.-ig 50, 30 km.-ig 65, 35 km.-ig 80, 40 km.-ig 95 lej.

Bucuresti-i jelentések arról számolnak be, hogy nagyszabású reorganizálás készül a vasútnál és a tervek kidolgozása után több külföldi szakértőt hívnak meg véleményadásra. A munkálatok februárban kezdődnek meg és — ha a kormány megkapja a külföldi kölcsönt — májusig befejezik a munkát. Az Universal nagy cikkben foglalkozik az átszervezéssel és rámutat arra, hogy a vonatok tulságosan lassan haladnak. Nemcsak a teher- hanem a személyvonatnál is nagyobb sebességet kell elérni, mert minél gyorsabbak a vonatok, annál többször szállíthat és annál kevesebb személyzetre van szükség.

Vádolva védekezik a letartóztatott timisoarai bankigazgató.

Hauska Rudolf a törvényszék előtt elmondotta a Szerb Takarékbukásának igazi okait. — A törvényszék megerősítette a volt vezérigazgató letartóztatását.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) A timisoarai (temesvári), törvényszék Athanasiu-tanácsa tegnap foglalkozott a Bécsből Timisoarara (Temesvárra) hozott Hauska Rudolf a csődbejutott Szerb Takarékpénztár vezérigazgatójának letartóztatási ügyével, amelyet tudvalevőleg Popescu vizsgálóbíró rendelt el. Az ügyész kérte a letartóztatás jóváhagyását, Hauska pedig egyedül védekezett és ennek során igen érdekes részleteket mondott el a Temesvári Szerb Takarékpénztár bukásának közvetlen okairól.

Hauska, — akit család ügykezeléssel vádolnak — elmondotta, hogy még 1926. decemberében mondott le állásáról, még pedig azért, mert egy tranzakció következtében a részvények egy tekintélyes része oly érdekcsoport kezébe jutott, amelylyel eleve tudta, hogy képtelen lesz megegyezni. Ezért benyújtotta lemondását, amit a közgyűlés 1927. februárjában el is fogadott. Az ügyek vezetését már januárban átadta utódjának, ő maga pedig, miután a felmentvényt megkapta, Bécsbe ment egy sanatóriumba pihenni. Husvétkor visszatért Timisoarara (Temesvárra) és elvitte családját is, tehát nem szökött, hanem minden ügyét likvidálva, szabályszerűen távozott el. Az elnök ama kérdésére, hogy miért hagyta el a válságban levő pénzügyet, Hauska azt felelte, hogy a részvény többség már 1926. közepén került azok kezébe, akik miatt az ő helyzete tarthatatlanná vált, így tehát azoknak is ismerniük kellett a bank viszonyait. A pénzügyet különben, ha nehezen is ment, teljesítette fizetési kötelezettségeit és jelentkező betétesek mind megkapták pénzüket. Hauska elmondotta még, hogy mivel a bank igazgatósági tagja maradt, Bécsben szerzett tudomást az intézet bukásáról, de jogtanácsosa azt ajánlotta, hogy ne jöjjön le Timisoarara (Temesvárra) mivel megjelenése

testi épségét is veszélyezteti. Ezért maradt fent Bécsben.

A bukás közvetlen okairól pedig ezeket mondotta a továbbiakban a letartóztatott vezérigazgató:

— A takarékpénztár alaptőkéje és a betétesek pénze ki volt helyezve és pedig olyan kötött módon, hogy a pénz nem lehetett folyósítani. A bank aktív volt és maradt volna, ha mobil tőkével rendelkezik. Akkor azonban a bankkal szemben a bizalom már megingott és a nagybankok nem dolgoztak velünk. Ez volt az egyik oldal, míg a másik oldal — tekintettel arra, hogy a bank ügymenetében a devizaüzletek nagy szerepet játszottak, — a devizakifizetéseket el kellett halasztani. Ez nagy prolongációs költséggel, kamatvesztéssel járt, ami a rendelkezésre álló tőkét felémesztette és a bankbukást okozta. Ami emgem illet, én tudtam, hogy a bank nehézségekkel küzd, de jóhiszeműen nézhettem a jövője elé, mert bár sem belföldi, sem külföldi kölcsönt nem kaphatott, de az a tény, hogy Rajna-Rosenthal és Schönheim vették át a részvénytöbbséget, bizalommal töltött el. Annál is inkább hittem azt, mert azt hangoztatták, hogy Banca de Scont a Romániel van a hátuk mögött, amely a szükséges tőkét rendelkezésre bocsátja a Szerb Takarékpénztárnak.

Hauska igen nyugodt hangon mondotta el védekezését. Ártatlanságát és jóhiszeműségét hangoztatta azzal, hogy ő mint az igazgatóság egyik tagja, érezte az anyagi felelősség súlyát, a többi igazgatósági taggal együtt szánalmi akarta az intézetet és legalább a kisebbségeseket kívánta kielégíteni. A törvényszék rövid tanácskozás után helyben hagyta a letartóztatást azzal az indoklással, hogy Hauskának Timisoarara (Temesvárra) sem állandó lakhelye, sem foglalkozása sincsen és a vizsgálat még kezdetleges állapotban van. Hauska felebbezett a végzés ellen. A felebbezést a jövő héten tárgyalja a bíróság, addig a vezérigazgató fogva marad.

Kiegészítik a Bratianu-kormányt.

A jövő héten két új minisztert neveznek ki. — Január 20-ig perfektuálják a külföldi kölcsönt. — Titulescu bizakodva utazott el, s egy hónap múlva visszatér. — A nemzeti-parasztpárt megkezdte az éles harcot.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A belpolitikában már hónapokkal ezelőtt megindult elszánt küzdelem kétségkívül döntő fordulathoz érkezett el az utóbbi napokban. A nemzeti-parasztpárt az egyesült ellenzék élén január elsejével ténylegesen megkezdte kormánybuktató mozgalmát s aki a román közvélemény fellogásáról tájékozva van, nem lehet kétséggel a harc kimenetele iránt. A nemzeti-parasztpárt harci lobogóját Mihalache bontotta ki, aki a párt muscelmezei tagozatának ülésén új napján a következő kijelentést tette:

Megkezdődött a nemzeti-parasztpárt éles harca a kormány ellen.

— Elhatározó küzdelmek előestéjén állunk. A kormányt máris megbukottnak tekintjük, mert a régenstanács az ország akaratát nem helyettesítheti saját akaratával. Abban a pillanatban, amikor akaratát a nemzetével összhangba hozza, fényes presztízst tesz. A régenstanács egyébként elismerte a jelenlegi kormány ideiglenes jellegét. 1922-ben, amikor a liberálisok hatalomra kerültek, sokan mondták: nem népszerűek, de tapasztalataik és összeköttetések vannak a külföldi pénzügyi és politikai körökkel és megvalósíthatják a konszolidációt, ezért tehát türjük őket. Ma, kilenc évi kísérletezés után a liberálisok jelenleg a nemzeti-parasztpárt programját akarják kisajátítani, de sem felhatalmazásuk, sem joguk nincs ahhoz, hogy programjukat ők alkalmazzák. Ha egy kormány huszonnégy órán túl nem maradhat uralmon. Bratianu Vintila pedig pénzügyi kötelezettségeit saját maga lábba tapossa. Megígérte az adók csökkentését, ahelyett azonban csak a koefficiensét csökkentette, ellenben az adókivetési alapot felemelte. A kormány minden támogatást kérjen. Az ország akaratát pedig a kormány ellen van, mert a nép nem szereti a liberálisokat. Egyetlen társadalmi osztály, még maga a bankokrácia sem szavazna nekik bizalmat. Mihalache ezután azzal fejezte be beszédét, lehetetlennek tartja, hogy a kormány ellent tudna állni a nemzeti-parasztpárt ostromának. Mennél hevesebb lesz a támadás, annál nagyobb lesz az ellenzék győzelme. A Cuvantul, amely a pártvezér nyilatkozatát közli, hozzáfűzi, hogy az a mód, ahogyan a nemzeti-parasztpárt kormánybuktató akcióját megkezdte, kormánykörökben megröbbenést keltett. A kormány tagjai közül sokan reménykedtek a politikai feyverszűnet meghosszabbításában arra való tekintettel, hogy a közreműködésre vonatkozó tárgyalások még újból megindulhatnak. Mihalache kijelentései azonban az optimisták minden reményét szétrombolták.

Titulescu nagy bizakodással indult külföldi útjára.

A Cuvantul jelentése szerint Titulescu külügyminiszter, aki utazását már hónapok óta halogatja, tegnap este elutazott külföldre. Az eredeti tervtől eltérően a külügyminiszter nem különkocsiban, hanem egyszerű hálófülkékben indult utnak. Elutazása előtt Titulescu a következő kijelentést tette az újságírók előtt:

— Külföldre utazom, hogy az orvosok által részemre előírt kurát befejezzem. Mihelyt egészségem helyreáll, Rómába, Párisba, majd Londonba is ellátogatok. A jelenlegi nemzetközi helyzetet figyelembevéve, román szem-

pontból elsörendű fontosságnak tartom, hogy a különböző, napirenden levő külpolitikai kérdésekben eszmecsere folytassak az illetékes kormányokkal. Románia békét óhajt, úgy a belföldön, mint a külföldön. Azzal a reménnyel indulok utnak hogy külföldi utam meghozza az országnak azt a kedvező atmoszférát, amelyre feltétlenül szüksége van. Azt hiszem, hogy legkésőbb egy hónapon belül visszatérek. Nincs szándékomban, hogy tavaszig maradjak külföldön. Ami a külföldi kölcsön kérdéséről, nincs szó egyelőre a kölcsön megkötéséről, hanem csak tájékozárról. Az erre vonatkozó külföldi hírek pedig igen kedvezőek. Végleges eredményről beszélni azonban még tulkorai volna. A kérdés még sok utánjárást igényel, mindössze tehát most csak annyit mondhatok, hogy ebben a pillanatban a külföldi kölcsön ügye igen jól áll.

A francia jegybank konkrét kölcsönajánlatot tett.

A Cuvantul szerint Titulescu — kijelentése után itélve — kitünően van informálva a kölcsön kérdésében, amennyiben Antonescu Victor bankigazgató, aki a kormány megbízásából a külföldön a kölcsön ügyében tárgyal, visszaérkezett Bucurestibe és még a tegnapi délután folyamán hosszasan tárgyalta Titulescuval, akivel ismertette a külföldi kölcsöntárgyalások jelenlegi helyzetét, azután Budulescu pénzügyi államtitkár társaságában a Mihalachestiben üdülő Bratianu kormányelnökhöz utazott, hogy részletesen beszámoljon missziója eredményéről. A lap szerint jól értesült körökben úgy tudják, hogy Antonescunak csak a tárgyalások folytatására volt megbízatása, a kölcsön perfektuálására azonban nem. Antonescu kijelentette, hogy úgy az angol, mint a francia jegybank részéről a legnagyobb jóindulatot tapasztalta, különösen azonban a francia jegybank előzékenysége ragadtatta el. Ez a bank Poincare francia miniszterelnök hozzájárulásával megfelelő konkrét kölcsönaján-

Felborult Arad költségvetési egyensulya.

A minisztérium tizenötmillió városi taxa szedését tiltotta le. — Csökkentik a kiadási tételeket. — A belügyminiszteri rendelet nagy zavarokat idézett elő a városok háztartásában.

(Arad, január 3.) Nagy gondokkal küzd Aradváros vezetősége, amely most dolgozik az 1928. évi költségvetés végleges összeállításán. A költségvetést a város pénzügyi osztálya ugyan már összeállította, amikor — szinte az utolsó percben — miniszteri rendelkezés érkezett, amely több taxának szedését betiltotta. Ez a miniszteri intézkedés egyszerűen felborította a város jövő évi költségvetésének egyensúlyát, miután ezek az előirányzott bevételek nagy szerepet játszottak a költségvetésében és a rendelet hirtelenül körülbelül 15 millió lejtől fosztotta meg a várost. A rendelet nyomán megindult a munka a költségvetés újbóli összeállítására, illetve egyensúlyba való hozására. A miniszteri rendelet nem ad módot arra, hogy az eltörölt illetékeket más uton pótolhassa a város és így nem marad más hátra, mint a kiadásokat csökkenteni körülbelül 15 millióval.

Aradváros pénzügyi osztálya a rendelet kézhezvétele után érintkezésbe lépett Timisoara (Temesvár) és Oradeamare (Nagyvárad) pénzügyi szolgálataival, amelyekről felvilágosítást kért, miképpen jártak ők el. Az egyik helyről azt a felvilágosítást kapta, hogy a város ismét életbe fogja léptetni az értékvételeket, azaz a behozott árakat értékük után adóztatják meg. Más oldalról viszont az az információ érkezett, hogy a minisztériumhoz fognak fordulni tanácsért, miképpen hozzák egyensúlyba a költségvetést. Egyes városok a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácshoz is fordultak, azonban onnan távirati értesítés érkezett, hogy a városok mindenképpen a belügyminisztérium utasításához tartásuk magukat és

Ön mindennap vásárol valamit,

**követeljen minden
:: kereskedőtől ::**

ingyen Amit' é bélyeget.

latot is tett Romániának. Még csak az összeg nagyságának és a kamatláb magasságának megállapítása van hátra. Antonescu a kormányelnök újabb utasításának vétele után ismét kiutazik Párisba. Jól értesült körökben ismételt elutazását Titulescu külföldi útjával hozzák összefüggésbe és úgy vélik, hogy Titulescu kapott megbízatást a kölcsön perfektuálására. Ezt azonban az ellenzéki sajtó a leghatározottabban kétségbevonja.

A jövő héten kiegészítik a jelenlegi kormányt.

Manolescu volt pénzügyminiszter tegnap este baráti körben kijelentette, hogy Victor Antonescu, a leendő pénzügyminiszter mindent előkészített Párisban a külföldi kölcsön megkötésére. Tolmácsolta a kormány megállapítását, amely szerint a nemzeti-parasztpárt külföldi misszionáriusai nem a kölcsön ellen dolgoznak. A tárgyalások vezetését egy francia tőkecsoport vállalta magára, amely mögött angol tőkés is állnak. A vezetést azért bízták a francia tőkecsoportra, mert már békében volt gazdasági kapcsolata Romániával és ismeri az itteni pénzügyi viszonyokat. A megállapodás arról szól, hogy a kölcsönt elsősorban a belföldi adósságok törlesztésére fordítják. A pénzügyminisztériumban remélik, hogy január 20-ig a kölcsön felvételét perfektuálják.

A Política értesülése szerint Chirisaescu, a Banca Nationala igazgatója, aki a tárgyalásokat a stabilizációs kölcsön ügyében Párisban vezeti, tegnap este Londonba utazott, ahol ugyanebből a célból érintkezésbe lépett a pénzügyi körökkel.

A Política információja szerint a kormány a jövő héten a régenstanács elé terjeszti az új miniszterek kinevezéséről szóló dekrétumot. Pénzügyminiszterré Victor Antonescut, ipar és kereskedelemügyi miniszterré Sassu Vasilel fogják kinevezni.

aszerint készítsék el jövő évi költségvetésüket.

A beérkezett válaszok valahogy azt világítják meg, hogy a belügyminiszteri rendelkezés mindenütt zavart okozott. Az aradi városházán ma már megkezdődött a munka arra vonatkozóan, hogy egyensúlyba hozzák a költségvetést. A kiadások rovatából minden kulturális, egyházi és más segélyeket törölnék, amivel néhány millióval már csökkentették a kiadásokat. Az átdolgozás folyamán végighaladnak a költségvetésen és minden alapot, amely nem feltétlenül szükséges és fontos, eltörölnék, ahol pedig lehet, csökkenteni fogják az egyes tételeket. Természetesen ezzel sok a költségvetéssel kapcsolatos terv meghiusul és ismét elmarad, azonban ezen segíteni nem lehet, a miniszteri rendelet szigorúan előírja a teendőket és a város vezetősége nem tehet mást, minthogy engedelmeskedik.

A miniszteri rendeletnek egy igen különös passzusa is van. A rendelet ugyanis eltörli a hidvámokat, ezzel szemben megengedi, hogy a város a kövezet használatáért illetéket szedjen. Miután azonban a hidnál nem lehet illetéket beszedni, a városban kell majd megállítani a vidéki kocsikat és az utcákon szedni az illetéket, ami nemcsak a városi közlekedésnek, hanem a vidéki közönségnek is kényelmetlen lesz, miután annak teszik ki, hogy lépten-nyomon megállítják a kocsiját és illetéket kérnek tőle. Ez a kérdés is nagy fejtörést okoz a város vezetőinek, akik nem tudják, hogyan oldják meg ezt a problémát olyképpen, hogy azzal a város anyagi érdekeit és egyben a közönség kényelmét is szolgálják.

Haldoklik a nyár . . .

Lejlik, napkelet virágá . . .

Zajlik a Dnjeper . . .

6965

a három legjobb charleston. Pompásabb táncmuzsikákat ezer kotta között sem találhat! Győzdön meg róla. Kottája darabonként 40.— lej.

MORAVETZ kiadás, mindenütt kaphatók.

A hatvanéves asszony szerelme.

II. Vilmos nővérének önvallomása. Hogyan történt Viktória hercegnő és Zubkow Sándor házasságkötése. Lehet-e boldog a hatvanéves feleség és a huszonhatéves férj frigye.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata). Schaumburg-Lippe Viktória hercegnő, Vilmos excsászár nővére, akinek a 26 éves orosz emigráns Zubkow Sándorral való házassága oly nagy szenzáció lett két hónappal ezelőtt, most egy terjedelmes cikkben indokolja meg szokatlan tettét. A 60 éves, szerelmes császári hercegnő, minden tekintetben érdekes írásának figyelemreméltóbb részeit az alábbiakban közöljük:

— Kössenek-e házasságot hatvan évesek huszonhat évesekkel? Kössenek-e 90 évesek házasságot tizenkilenc évesekkel? Szerethetik-e egymást komolyan azok, akik közt ilyen nagy korkülönbség van? Erkölcstelenek-e az ilyen házasságok? Ujra és újra felvetődik előttem ez a kérdés, mióta férjhez mentem egy férfihez, akinél idősebb vagyok. Kigunyoltak, kárhoztattak, nevetségessé tettek, nem épen finom és szellemes cikkeknél kerültem központjába. Azt mondják, hogy hatvan éves asszony nem mehet feleségül olyan férfihez, aki még fiatalságának virágában van.

— Én azt tartom, hogy a szerelem nem ismer korhatárokat. És az igazi, forró érzés épen olyan erős és épen olyan tiszta lehet egy idősebb nő, vagy idősebb férfi szívében, mint egy fiatalban. Hatvan éves korban épen annyira, mint tizenhat éves korban. Ha két ember arra ébred, hogy egy nagy érzés egymáshoz vonzza őket, akkor meg van a kétségbevonhatatlan joguk ahhoz, hogy házasságot kössenek. A kor ágazán szót sem érdemel, csak az a fontos, hogy mindent átélő, igazi szerelem legyen közöttük. Természetes, hogy minden házasságnál tekintetbe kell venni az utódok kérdését, de ebben a korban a házasság már nem ítéltető meg, mint messziancia, nem is lehet benne semmi erkölcstelen, mert hiszen nem arra irányul, hogy gyermekeknek adjon életet, hanem arra, hogy ketten, akik szeretik egymást, elszakíthatatlanul egymásé legyenek.

— A gyermekek áldásai a családi boldogságnak, de nem lehetnek alapjai a házasságnak. Maga az a tény, hogy a két házasulandónak nem lesznek, vagy nem lehetnek utódai, nem adhat okot arra, hogy ne házasodjanak össze. A házasság két ember egyéni szövetsége. Teljesen személyes és magánügy. Épen ezért nagyon untatott és zavart, hogy oly sok ember törődött az én szerelmemmel, hogy oly nagy feltűnést keltett vonzalmam, melyet egy nálamnál sokkal fiatalabb férfi iránt éreztem.

Nem vagyok erkölcstelen.

— Az én házasságom nem erkölcstelen, mert nem lehet erkölcstelenségről szó olyan szerelmenél, mely semmiféle akadályt nem ismer és ha én huzództam volna attól, hogy hozzámenjek ahhoz a férfihez, akit szeretek — mert hiszen én mégis csak annnyival idősebb vagyok nála — akkor nem tettem volna jót vele, csak fájdalmat okoztam volna neki, mert tudom, hogy oly nagyon szeret, hogy egész életére szerencsétlenné tettem volna, ha nem akartam volna az ő oldala mellett élni. Ha a jövőnkre gondolok, csak egy dolog keserít el: az, hogy előbb-utóbb el kell válnunk. Valószínűleg engem fog előbb a nagy ismeretlen elszólítani élettársamtól. De ezt a néhány esztendő kimondhatatlan nagy szerencsében, boldogságban akarom eltölteni, azzal a férfivel, aki az egész szívemet és lelkemet bírja. Nincs minden asszony az én oldalomon? Aki szeret, annak meg van a joga ahhoz, hogy minden örömet kihasználja a szerelmenek. És ha a szerelem tárgya ezt az érzést viszonzja, akkor viszont a világnak nincsen joga ahhoz, hogy bárkit is megfosszon az örömtől. Az életkor kérdése a két szerelmesnél igazán nem is kerülhet szóba.

— Amíg két ember — legkülönbözőbb életkoru — megházasodik, mert egyik a másikat szereti, addig sok fiatal pár lesz egymásé

egészen más okokból. Gyakran olyanok is, a kik nem is szeretik egymást s akik nem is ismerik az igazi szerelmet. Az a házasság, melyet fivérem, a császár és Hermina hercegnő kötöttek, szerelmi házasság volt, mégis egy napiesen fejezem ki magam, egyikük sem gyerek már — igaz ugyan, hogy a korkülönbség közöttük épen nem volt nagy — életkoruktól teljesen függetlenül megvan a joguk ahhoz, hogy megházasodjanak, mert szeretik egymást. Ez is válasz fivéremnek, amikor küszöbönálló házasságom ellen kifogást emelt.

— Viktória — mondta — meggondolatlan-ságot követsz el, ha ehhez a férfihoz méssz feleségül, mert céltáblája leszel egész Németország gúnyjának.

— Vilmos — válaszoltam — te is megiháza sodtál, bár majdnem olyan idős voltál, mint én és lme boldogok vagytok. Nekem teljesen mindegy, hogy akár ennek, akár a másvilágnak tréfája céltáblájául választ, én ennek ellenére is azt fogom tenni, amit szívem parancsol. Egyébként is elég idős vagyok ahhoz, hogy tudjam, mit teszek.

A tükröm harmincévesnek mond.

— A tükröm azt mondja, hogy harminc éves vagyok; egyébként is biztos vagyok abban, hogy férjem, az életkortól eltekintve, nem akart öregasszonyt feleségül venni, hanem úde és életerős nőnek kell lennie annak, aki hivatását épen úgy be tudja tölteni, mint egy huszonöt éves feleség. A rossz nyelvek mindenféle felesleges dolgot beszéltek rólunk. Én

Orvosi, mérnöki szaklapokat

eredeti áron előfizethet Sándor Ferenc könyvüzletében.

királyi családból származó hercegnő s ettől eltekintve, gazdag asszony vagyok. Ez a két tény elég volt ahhoz, hogy férjemet mindenütt mint kalandort és hozományvadást tüntessék fel. Ez nem egyéb, mint durva koholmány. Elsősorban nem is ő volt az, aki kezemet megkérte, hanem én tettem neki házassági ajánlatot. Másodsorban mikor megszeretett, fogalma sem volt rangomról és gazdagságomról. Egyszerű német leánynak tartott, aki nincsen épen rossz anyagi viszonyok közt. Ő lepődött meg legjobban, mikor megtudta, hogy Schaumburg-Lippe hercegnője vagyok. Így tehát világos és félreérthetetlen, hogy a férjem egyedül magamért, nem a pénzemért szeret. Én remélem és hiszem, hogy mi leszünk a legboldogabb párja Európának és boldogságunkat a korkülönbség nem fogja megzavarni. Sőt talán — épen ez az igazi varázsa. Csak egy dolog van, amely férjem nagy boldogságát elhomályosítja és ez az, hogy nekem talán korábban kell elhagyni a világot, mint neki. Ez volt az egyetlen dolog, amely azt az érzést, hogy egymásé leszünk, mintha beárnyékolta volna. De a szerelem nem tűr meg bilincseket... Később aztán ugyanis nagy fájdalom vár ránk, mikor egy boldogságteljes együttléttől, az élettől meg kell válnunk.

— Végül mindazoknak, akik egyedül azért, mert a kor akadályt gördit utjuk elé, lemondanak boldogságukról, bátorságot akarok adni: ne törődjenek ezekkel a szempontokkal és ne hagyják magukat a közvélemény által megrabolni. A kor nem lehet a házasság akadályja. A szerelem nem ismer számításokat, sem korhatárt.

Titokzatos hadianyag az osztrák-magyar határon

Gépfegyveralkatrészeket szállított Olaszország Lengyelországba. A magyar hatóságok zárolták a küldeményt.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Jelentették ma, hogy Szentgothardon öt vagon hadianyagot tartóztattak fel, amelyet az első hírek szerint Olaszországból küldtek Magyarországra. A mai jelentések már pontosabban közlik, hogy a vagonokat Olaszországból a lengyelországi Varsó felé irányították. A fuvarlevelek 591 láda gépaalkatrésztől szóltak, ezzel szemben megállapították, hogy gépfegyveralkatrészeket szállítottak a ládáknak. Minthogy az áru hamis bevallással érkezett, az osztrák vám-tisztviselők felkérték a szövetségi vasutak képviselőjét, szállítsák vissza osztrák területre a fegyvereket. Ezzel szemben a magyar hatóságok nem engedélyezték az átszállítást, mert az áru már magyar területre érkezett és így az osztrák vámügyi hatóságoknak már nincs joguk ott lefoglálni árut. Az osztrák vám-kirendeltség erre elhagyta az állomást és elutazott a legközelebbi vonattal.

A bécsi jelentések szerint a pénzügyminiszteriumban folynak a tanácskozások a jogi helyzet tisztázására és annak megállapítására,

kiknek a hibájából történt az incidens az osztrák és magyar vámtisztviselők között. A Die Stunde értesülései szerint ugy Bécsben, mint Budapesten arra törekszenek, hogy ne keletkezzen az egész ügyből konfliktus. A budapesti jelentések szerint a magyar vámhatóságok megállapították, hogy a kérdéses vámküldemény, amelynek ieladója egy magáncég, hadianyagot tartalmaz és miután ennek átszállításához a magyar kormány nem adta meg engedélyét, az állomáson zárolta a küldeményt, amelyet most szigorú őrizet alatt tartanak. Illetékes helyen tárcsának tartják, hogy az olasz-osztrák határon nem vették észre a hamis bevallást, amelyet egy csak félig-meddig pontos vizsgálat is megállapíthatott volna.

Budapestről táviratozzák a késő éjjeli órákban: A szentgothardi affér a mai napon végleges és békés elintézését nyert. A diplomáciai lépések elmaradtak és az ügyben szereplő vámtisztviselők visszautaztak állomáshelyükre. Az ügy elintézéséről a hivatalos lap kommunikét adott ki.

Felemelték

a kenyér és liszt árát Aradon.

Az aradvárosi ármegállapító bizottság ülése.

(Arad, január 3.) Ma délben tartotta ülését az aradi maximáló-bizottság dr. Angel István polgármester elnökelete alatt. Az ülésen egyetlen kérvényt tárgyaltak le: az aradi malmosok kérvényét, akik a lisztárak emelését kérték. Kalkulációt terjesztettek be, amelyben a jelenleg 800 lejes buzaalap mellett kimutatták, hogy még magasabbnak kellene lenniök a lisztáraknak, mint amennyit ők kértek, azonban ők a buza mai 840 lejes ára dacára is méltányos emelést akarnak. Az aradi pácon nem tudnak búzát vásárolni s így idegen piacokról kell behozniok azt, hogy Arad lisztellátását biztosítsák. Leszögezték, hogy amennyiben a kért emelést a város megadja, minden körülmények között biztosítják Arad lisztszükségletének kielégítését. A kérvényükhöz csatolt kimutatás szerint a mai buzaárak mellett a fekete lisztnek 7.50 lej, a kenyérlisztnek 11 lej, a főzőlisztnek 12 lej, a luxuslisztnek 13 lejnek kellene lennie, azonban an-

nek dacára ők csak 7 lej, 11 lej, 11.50 lej és 12.50 lejes árak megállapítását kérik.

Az ügyet Dirlea Vazul gazdasági tanácsos terjesztette elő, aki bejelentette, hogy ellenőrizte a malmosok kalkulációját, amelyet teljesen helytálló-nak talált és ezért javasolja is a kért emelés megadását. A maximáló-bizottság rövid vita után úgy döntött, hogy Arad zavartalan ellátása érdekében helyt ad a kérelemnek és a lisztárakat a következőkben állapítja meg: fekete liszt 7 lej, kenyérliszt 11 lej, főzőliszt 11.50 lej és luxusliszt 12.50 lej kilogrammonként a malomnál átvéve. Ezzel kapcsolatban a kenyérszűrés is emelték, a fekete kenyér 7.50 lej, a félszínű kenyér 11.50 lej, a főzőlisztből készült kenyér ára 13 lej lett kilogrammonként.

— Egy petróleum-vonat katasztrófája. Kovnából jelentik: Batuk közelében földcsuszamlás történt s a lehulló földtömeg egy petróleum-vonatot szállító mozdonyt maga alá temetett. A vonat egész személyzete szörnyet halt. Rajtuk kívül két halálos és husz súlyos sebesült áldozata van a katasztrófának.

U	5 és 10 lejes helypakka	U
R	pénteken d. e. 1/2, 12 orakor	R
A	NAGY MATINÉ	A
N	változatos műsorral.	N
A	Pályoly ülés 15.- 10j.	A

A fagyhullám végigvonult a világon.

Befagyott a Duna. — Borzalmas hajókatasztrófák a tengeren. — Pozsonyban nagy a veszedelem. — Anglia felől enyhülést jelentenek.

(Arad, január 3.) A nagy hidegek és jelentős enyhülések rövid időközökben váltják fel egymást. Néhány nappal ezelőtt még enyhe idő felejtette el az előző napok kemény fagyjait, most azonban újabb fagyhullám érkezett, melynek következtében ma délelőtt már mínusz 14 fokot mutatott a fagymérő. Mint a külföldi jelentések mondják, újabb és erősebb hideget hozó fagyhullám várható, amely azonban rövid ideig fog tartani, mert Anglia felől máris jelentik az enyhébb idő beálltát, ami azt jelenti, hogy néhány napon belül az enyhülés hozzájárul is megérkezni.

Bucurestiből jelentik, hogy a fagy miatt a vonatok újból nagy késéssel érkeznek a fővárosba és a telefon forgalomban is zavarok állottak be Bucuresti és a vidék között. A további bucuresti-i jelentések szerint a Dunán a hajózás teljesen szünetel. A folyó majdnem teljesen befagyott. Giurgiu és Ruszcsuk között a víz a partok felé tört utat magának, elöntötte a vasutvonalat és magát Giurgiu városát is fenyegeti. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket. A hadügyminisztérium tüzésre bocsátott rendelkezésre, hogy a zajló jeget felrobbantsák.

A constantai jelentések szerint — mint ma már jelentettük is — az olasz Sollaró hajóársaság Clituno nevű petróleumgőzöse a Caspali—Constantia közötti úton Sabla közelében a borzalmas szélvihar következtében zátonyra jutott. A megfeneklés következtében hatalmas méretű kazánrobbanás történt, úgy, hogy a hajó megtelt vízzel. A legénység órák hosszat uszott a vízben, míg egy gőzös felvette őket. A legénység közül 12-en megfagytak, 31-et pedig tüdőgyulladással a kórházba szállították. A hajó megmentésére három gőzöst küldtek, azonban ez nem sikerült, mert a robbanás következtében amúgy is súlyosan megrongátódott hajó kettétört. Az egyik fele pillanatok alatt elsüllyedt. A nagy orkán következtében a mentőhajók kénytelenek voltak visszafordulni. Már két napja egyetlen hajó sem hagyhatja el a constantai kikötőt a nagy viharok miatt, az elmúlt éjszaka a rádióállomás több bajba jutott hajó segítségkérését vette fel. A konstantinápolyi jelentések szerint a Nicolaevszk és Novorossinc között közlekedő Ogoja nevű személyszállító orosz gőzös 200 utasával együtt elsüllyedt. Az utasok között 50 kiránduló tanuló is volt.

A budapesti jelentések szerint a hófúvások Magyarországon megszüntek, azonban a fagy egyre növekszik. Turkevén mínusz 15, Debrecenben pedig 15 fokos a hideg. A Meteorológiai Intézet jelentése szerint egyelőre derült, hideg idő várható, később a fagy gyengülésével. A berlini jelentések szerint Németországban tegnap újabb fagyhullám képett fel, azonban valószínű, hogy ez csak rövid ideig tart, miután Angliából enyhülést és olvadást jelentenek.

A londoni jelentések szerint Angliában enyhére fordult az idő, az ország több részében állandóan esik, úgy, hogy árviztől tartanak. A Brent folyó kiöntött és 200 házat elárasztott. A lakosságot ki kellett lakoltatni. Az esti pozsonyi jelentések szerint a Duna újból befagyott. A kis Dunaágban ötnégy méter a jég, amelybe több hajó fagyott be, úgy, hogy még robbantással sem tudják a hajókat kihozni. A befagyott hajóközösség szintén kény-

telenek lesznek felrobbantani, miután attól félnek, hogy az újabb jégzajlás esetén a vasbetonból készített alkotmány elszakad és végig rombolja a kikötőt és a hidpillékeket. A varsói jelentések szerint a nagy hideg miatt a farkascsoport az orosz határ közelében 20 embert faltak fel. Egyes falvak lakossága nem mer kimozdulni. A farkasok kiirtására több század katonaságot vezényeltek ki. A stockholmi jelentések szintén fagyról számolnak be. A délnyugatról jövő hatalmas jégtömbök elzárták Göteborg, valamint a többi kikötő bejáratát.

A newyorki jelentések szerint óriási hideg uralkodik az Egyesült-Államokban is. Chicagóban a nagy hidegnek eddig 19 emberélet esett áldozatul. A meleg éghajlatáról ismert

Magyarországra szökött Mandiné gyilkosa

A nagy apparátussal bevezetett nyomozás a szökött rabok után eddig nem járt sikerrel.

(Arad, január 3.) A rablógyilkos Albert Antal és társainak szökése az aradi ügyészség fogházából nagy és általános izgalmat keltett Aradon. Különösen hivatalos körökben okozott nagy feltűnést a páratlan vakmerőséggel elkövetett szökés és az összes aradi nyomozó hatóságok karöltve vezették be a nyomozást a megszökött rabok kézrekerítésére. — A rendőrség, csendőrség, sziguranca együttesen nyomozott a szökött fegyencek után, azonban eddig különösebb eredményt nem sikerült elérniük. Amikor hivatalosan értesítették a nyomozó hatóságokat az esetről, azonnal körtáviratok mentek az összes határszéli községekhez a szökésben lévők pontos személyleírásával.

Kora esti órákban pedig az egész városra kiterjedő razziaát tartottak, amelynek során aztán úgy éjjel után sikerült is Albert Antal és társainak nyomait felfedezni. A Mossótytelepen egy szalmakazalban olyan nyomokat

Balog Anna meg akart halni

Ötért zsirosszódát vitt ki a ligetbe, de az éber rendőr megakadályozta az öngyilkosságot.

(Arad, január 3.) Balog Anna huszonnyolc éves aradi leány, ma este kiment az aradi városligetbe, leült egy zuzmarás, fagyott bokor alá és meg akart halni. Ugy gondolta, addig ül ott, amíg megfagy a vére, meg a szíve és ezzel már el is intézte életét. De úgy látszik, Balog Anna meleg szívé és vérü leányzó, akinek a szervezete jobban ragaszkodik az élethez, mint az érzékeny, kis agyacska és a halál nem akart jönni. A leány megunt a várakozást, aztán kegyetlen hideg is volt, elhatározta, hogy segítségére lesz a halálnak. Elment a sarki boltoshoz és vett ötért zsirosszódát, hazafutott a közelben lévő lakásába és elhozott onnan egy kék csuprot, amelyet tele töltött vízzel. Aztán visszament a ligetbe. Nem lehet tudni, hogy Balog Anna mért ragaszkodott olyan makacsul a ligetbe. Talán romantikus hajlandósága találta szépek a behavazott ligetben a halált. Szóval, Balog Anna visszament a ligetbe, utközben nagyon vigyázott, hogy a vízzel telt csuporból ki ne loccsanjon a víz és bal kezében görcsösen szorongatta a zsirosszódát, ötért.

Igen ám, de az Élet angyala figyelmeztette a poszton álló rendőrt, hogy jó lesz vigyázni erre az óvatosan lépkedő bolondos leányra. A rendőr utána ment és látta, hogy Balog Anna leült egy bokor tövébe és valami gyanús dolgot kever a kék csuporba. Sőt azt is észrevette, hogy a leánynak sirásra görbül a szája és keresztet vet magára. Nyomban sejtette, hogy valami rosszban töri fejét. Amikor aztán a szájához emelte a csuprot, már bizonyosan tudta, hogy a leány meg akarja inni annak tartalmát. A logikusan következtelő rendőr a kellő pillanatban ott termett és rászólt a megröppent leányra:

— Mitéle bolondságot akarsz te itt csinálni?

Florida államban is a fagypontra állt a fagymérő higánya, ami ott a legnagyobb ritkaság. A Montana állambeli Mile városban mínusz 34 fok a hideg.

Egész Nyugat-Amerikában rettentő hideg uralkodik. Az óriási havazások miatt egyes városok teljesen izolálva vannak és a polgárság nem jut élelmiszerhez, az éhségnek és hidegnek eddigi jelentések szerint tizenöt halottja van.

Tokiói jelentések is sohasem tapasztalt hidegekről számolnak be. Hoba városában négy méteres hó van és a hideg eddig hatvan áldozatot követelt.

Pozsonyból jelentik: A Duna Varjasig huszonkét kilométer hosszúságban ismét befagyott. A kikötőben rekedt hajók és uszályok sorsa meg van pecsételve. Ha a Duna öt méter vastagságú jégkéreg fölé érne, óriási katasztrófa következne be, mert Pozsony és környéke teljesen víz alá merülne.

talált a razzia, amelyekből határozottan meg lehetett állapítani, hogy szökés után oda menekültek, ott bevárták a sötétséget és annak leple alatt, még éjjel előtt tovább állottak. A rendőrség szigorú kutatást vezetett be a telep és több tanu vallomásából megállapította, hogy a fegyencek tizenegy óra után elhagyták a várost. Valószínűnek tartják, hogy a határ felé vették útjukat és mielőtt a határőröket értesíthették volna, sikerült is nekik még az éjszaka átszökniük Magyarországra. Ma délelőtt már jelentés is érkezett Aradra, hogy Szentmártonnál három, a megszökött fegyencekhez hasonló gyanús egyént láttak a határ felé sietni. A rendőrség még a mai nap folyamán távirati értesítést küldött Magyarország határszéli községeibe és a nyomozó hatóságokat értesítette a veszedelmes emberek szökéséről. A razzia folyamán több gyanús egyént állítottak elő.

— Meg akarok halni — felelt a leány borzasztó rémületben. Ugyilátszik a rendőrtől jobban félt, mint a haláltól.

— Azt pedig nem lehet, hugom. — szólt a rendőr lágyabb hangon — mert a vallás is meg a törvény is tiltja, hogy emmagunk vesztünk véget életünknek. Gyerünk csak a rendőrségre.

A leány szabadkozott, könyörgött, de hát az erő és hatalom győzött. A rendőrség figyelmes tisztje, Hardut komiszár fogadta Balog Annát a rendőrrel, aki feszesen állva csinálta meg a jelentést. Közben Balog Anna zokogott. A komiszár szívéhez szóló szavakkal vigasztalta. Nem is kérdezte, hogy mi volt az oka elkeseredésének. Ugyis tudta, hogy a szerelme. Hiszen Anna fiatal, fekete szemű, csinos, miért akarhat megenni egy fiatal, fekete szemű csinos leány? ... Balog Anna a végén már mosolygott, megnyugodva hagyta el a rendőrség nagy sárga épületét és visszatért az életbe.

MA. AZ APOLLOBAN UTÓLJÁRA

SZERDA

N ASZÉNYZAKA
Izgalmos dráma
8 felv.
LILY DAMITA
Harry Liedtke
VEFEBESERNÓ
PAUL RICHTER

Jön! FELTÉRÉS NÉLKÜL.

URANIA	Még csak ma vetítik:	5,
	Hercagnő és hagedüs	7
	életkép, 10 szerepben:	és
	Bernhard Goetzke	9
	Walter Rilla.	ó
	Leszállított olcsó helyárak.	p
	Közpon-i fűtés.	a
	Xenia Desny és Harry Liedtke	k
	Jöj! A KISPAJKOSOKKAL Jön!	o
		r

H I R E K.

Halló, Európa?!

Volt benne valami ünnepélyes büszkeség, amikor tegnap este 10 óra után kezembe vettem a telefonkagylót és ezeket mondtam be az aradi központnak:

— Kérem szépen, nagysád: Belgrád 49-90!

— Belgrád? — csodálkozott a központ.

— Igen, Belgrád, Telegraphes-Union.

A redakció bentlévő tagjainak arcán is végigsuhant holmi izgalmias jóérzés, pirossága. Hogy miért? Nehéz volna ezt megmagyarázni. Berne van az újságíró vérében. Ha valami új történik, vagy megszimátozoly, nem eszik, nem alszik, nincs hideg, nincs meleg, nincs akadály, megy... rohan, valami furcsa láztól hajta, és nem nyugszik, amíg mindent meg nem tud. Hát még tegnap, amikor Belgrád jelentkezése volt esedékes? Egy nagy tudósítóirodáé, amely rádióan állandó összeköttetésben van Európa összes metropolisaival és percek múlva tudja meg, mi történt Londonban, Párisban, Berlinben, Budapesten, vagy Bécsben az éj folyamán?... Itt már az újságíróból is közönség lesz, újdonságváró, feszülten figyelő és sokkal kíváncsibb, mint a rendes újságolvasó. Két egyén is érdeklődik benne egyszerűre, ha nem három.

— Brrr, brrr, brrr. — szólalt meg a telefon.

Ünnepélyes pillanat. Irógép elhallgat, tollsercegés megszűnik. Csend. Bekapcsolóduunk a nagyvilág vérkeringésébe.

— Halló, Belgrád? ...

— Ja, ja, hier Belgrád, Telegraphen-Union!

Kitűnően lehet hallani. Akárcsak Aradon beszélne az ember valakivel. Sőt, talán még annál is jobban. Ugy itászik, Jugoszláviában karban tartják a telefonvonalakat.

A belgrádi kollega pergő németiséggel diktálja a legirészebb szenzációkat.

— Ja? — kérdezi egy-egy hosszabb mondat végén.

— Ja!

Ejfélikor újból jelentkezik Belgrád. Kedves meglepetés: magyarul beszélnek.

— Kérem szépen kedves kollega, adom a legfrissebbet: Mária román királyné ma este 8 órakor Belgrádba érkezett. Az állomáson ...

Felnézek az órára. A mi időszámításunk szerint 9-kor érkezett meg a királyné a jugoszláv fővárosba és nem egészen három óra múltán már Aradon, az Aradi Közlöny nyomdájában szedi a megérkezést, fogadtatást, kik voltak a belgrádi náyaudvaron ... mindent. Szinte jól esett bediktálni a gépbe az anyagot.

Dr. Popovic kollega még Marinkovic jugoszláv külügyminiszter expozéjáról beszél, aztán elbucsuzik.

— Jó éjt kollégám, a viszontlátásra.

— A viszontlátásra doktor ur.

Csattanás. Popovic doktor letette Belgrádban a kagylót. Még egy csattanás. Mire a beszélgetés befejeződik, már a szedőgépre elkészítették a percek előtt érkezett friss anyagot s már csattogva, dübörögve indult meg a géppártás, hogy onta magából az éjszaka legfrissebb híreit mazaába foglaló Aradi Közlönyt.

Fóthy Ernő.

— A Vízkereszt-ünnepség programja. Holnap állítja össze az aradi prefektúra a pénzügyi Vízkereszt-ünnepség programját, amely szokásosan bő és fényes lesz. Ez alkalommal a keresztnak a Marosból való kihozása, a nagy hidegre való tekintettel. Igen nehéz lesz, azonban ennek dacára is, többen jelentkeztek már erre a feladatra.

— Maniu Gyula átutazott Aradon. Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke, Pop-Csicsó István és Vajda Voivod Sándor kíséretében ma reggeli gyorsal Aradra érkezett, de mindhármán anélkül, hogy utjukat megszakították volna, folytatták utjukat Timisoara (Temesvár) felé.

— Új körorvos. Bucurestiből jelentik: A közegészségügyi miniszter dr. Galus Ciurucian volt gyakorló orvost a Duna-menti körorszává nevezte ki.

— Az amnesztiorvény a hivatalos lapban. Bucurestiből jelentik: Holnap jelenik meg a Monitorul Oficialban az amnesztiorvény kihirdetése.

— Előkelő vadásztársaság. Aradmegyében. Ma Aradra érkezett Manoilescu aradi szenátor és Micescu egyetemi tanár, akik holnap Aradmegyébe utaznak vadászatra. Holnap Aradra érkezik még Cipaianu földművelésügyi miniszter, Bratianu Dinu és még nyolc személyből álló vadásztársaság. A vadászok az aradmegyei Tamasa és Ant községek határában vadásznak, majd holnapután Németszentpéter községbe mennek át. A vadászatot ezuttal is Ciorogariu főfelügyelő rendezi a szokott szakértelemmel.

— Újvi ünnepségek a fővárosban. Bucurestiből jelentik: Ujesztendő alkalmával a fővárosban nagy ünnepségek voltak. A patriarchátus templomában tartott ünnepi nagymisé, amelyet Miron Crteea patriarcha pontifikált. Mihály király, valamint a királyi ház minden egyes tagja, a diplomáciai testület, a kormány részéről Duca, dr. Anghelescu, Lapedatu, Lupu, Dumitriu, Angelescu tábornok, Hiotu miniszterek, Nicolaescu szenátust, Saveanu, a kamara elnöke, Frangosovic, Cipaianu, Cost. Bratianu államtitkárok, Bos'e régenstanács titkár, Petah, Samsonovic, Dr. Doghu, Juiescu, Dumitrescu, Lazarescu tábornokok jelentek meg. A nagymise után a patriarcha rezidenciájában fogadás volt, amelyen a kormány nevében az ujesztendő alkalmából Duca köszöntötte fel a királyt, a királyi hercegeket és a régenstanácsot, amelyre Miklós herceg válaszolt. Ezután katonai díszszemle volt. Mihály király Miklós herceg s a hadtestparancsnokok kíséretében ellovagolt a kivezényelt ezredek előtt.

— Szocialista kongresszus Budapesten. Budapestről jelentik: Peyer Károly ma nyilatkozott a január 6-án tartandó szocialista kongresszus programjáról és kijelentette, hogy számos külföldi szocialista képviselőt is meghívtak a kongresszusra. Többen már meg is érkeztek. A kisantant államokból Csehszlovákia és Jugoszlávia szocialistái képviseltetik magukat a kongresszuson, amelyen az új munkásbiztosító rendszerrel foglalkoznak, azonkívül Garami felszólításával, amelyben passzívításra hívta fel a szocialistákat. Valószínű azonban, hogy ez a felszólítás nem számíthat többségre.

— Részeg francia tisztiek meggyalázták Bismarck szobrát. Frankfurtból jelentik: Ludwigs-hafen rajnamenti városkában Szilveszter éjszakáján itas francia tisztiek átmászták a Bismarck-szobor körül levő kerítésen és trágárral és szeméttel meggyalázták a szobrot, amelynél gunyos szónoklatokat tartottak. Egy, a viselkedésükön megbotránkozó járőrelőt elverték és az őrszobára szállították. A megszállott terület lakossága körében nagy izgalmat keltett az eset.

— Az aradi Iparos-Otthon szabad-licenma. Ma, szerdán este fél kilenc órai kezdettel az Iparos-Otthon helyiségében dr. Vajda Iván rendkívül érdekes előadást tart „Krisis és konjunktura” címmel. Tekintve, hogy Arad iparosait rendkívül módon érdekli a téma, hisz a konjunktura után a most lefolyó krisi minden terhét saját bőrükön érzik és szenvedik s így érthetően vágyanak megtudni e krisi okait és kiserő körülményeit. Most módjuk van erre, mert az Otthon vezetősége szívesen lát minden iparost és családját e szerda esti előadásokon, még ha nem is tagjai az Iparos-Otthonnak. Az előadás, mint eddig is, teljesen díjtalan.

— Sorozatos és egyes milvek (karácsonyról visszamaradvány) 25%-al olcsóbban Kerpelnál.

— Beiktatták a budapesti Munkásbiztosító új tisztikarát. Budapestről táviratozzák: Ma délelőtt történt meg a Munkásbiztosító-pénztár új vezetőségének ünnepélyes beiktatása. Vass miniszter hatalmas beszédében hangsúlyozta az intézmény jelentőségét és fontosságát. Kérte az új vezetőséget, hogy a legnagyobb szeretettel és jóakarattal gyakorolják hatalmukat és tartsák szem előtt a legmegszébbmenő szociális szempontokat. Huszár Károly válaszában kijelentette, hogy az intézmény átalakulásával a munkásságot semmiféle veszély nem fenyegeti. Ez az intézmény kizárólag a munkásoké és célja, a tömegekkel való érintkezést intenzívvé és legmelegebbé tenni. Nem világnézeti pártkérdésekkel, hanem beteg munkások sorsával és jólétével foglalkozik.

HATSUE YUASA

a Japan esalogány

Jan. 13.

Jegy: 60-200. — Tel. Sándorpál.

— Előléptetési javaslatok az aradi rendőrségen. Az aradi rendőrprefektúra a következőket terjesztette előléptetésre a belügyminisztériumhoz: Andreiescu D. rendőrigazgatót másodosztályú prefektusi, Iancu Traian rendőrségi igazgatót harmadosztályú policajt, Mesesan Traian inspektort első, Mladin Jenő és Manoilescu C. komisszárokat másodosztályú direktori, Detesan János komisszárt első és Hara Tódor közlekedésügyosztály-főnököt másodosztályú komisszári előléptetésre javasolta.

— A Rador cáfolja a Reuter-ügynökség szaktításának híréit. Bucurestiből jelentik: A Rador Távirati Iroda kategorikusan megcáfolja azokat a híreket, hogy a Reuter-ügynökség megszakította volna vele az összeköttetést, vagy hogy a M. T. I.-hoz fordult volna az angol távirati iroda az erdélyi események rendszeres továbbítása végett. Mindezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A Rador és a Reuter-ügynökség közötti viszonyban semmiféle változás nem történt. A Rador továbbra is úgy, mint eddig, egész Románia területének eseményeiről informálja a Reuter-ügynökséget.

— Az aradi ügyészség múlt évi munkássága. Az aradi királyi ügyészség összeállította e múlt évi ügymenetének statisztikáját. Eszerint 1927-ben összesen 16.000 ügyirat, köztük 495 új bűnügyi feljelentés érkezett, amelyből 261 ügy bírói ítéletkövetkeztében végleges elintéztet nyert. Az ítéletek közül három 15, egy 7, kettő 6, kettő 5 esztendői fegyházra, míg a többi kisebb fegyházbüntetésre szolgált. Az ügyészségi fogdának jelenleg 120 lakója van, akik közül 58 vizsgálati fogoly.

— A mozdony elgázolt egy autót. Bucurestiből jelentik: Véres autószerencsétlenség történt tegnap délután Obor és Titan állomások között. Egy 7240. számú tolató tehermozdony a Pantelimon-féle téglagyár közelében elütötte a síneken átbogó 5008. számjelű titani automobil, amelyben négy utas ült. A teljes sebességgel haladó mozdony derékon kapta el az autót, amely az árokba fordult, ahol felrobant. Az autó utasai, Darica főhadnagy, két hölgy és a sofőr súlyos zúzódásokat szenvedtek. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért a téglagyári megálló pályabört terheli a felelősség, aki a mozdony közeledésére nem bocsátotta le a sorompót. A pályabört letartóztatták.

— Véres Szilveszter-éjszaka Buffalóban. Newyorkból jelentik: Buffalóban Szilveszter éjszakáján három álarcos bandita revolverrel megtámadott egy mulatózó társaságot, akik közül többsöt lelőttek és súlyosan megsebesítettek. A banditák elmenekültek.

— Kéménytüz Aradon. Ma este jelentették az aradi tűzoltóságnak, hogy a Strada Muresan (Nádor-ucca) 3. számú házban kéménytüz támadt. A kivonult tűzoltóság rövid munka után eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen.

— Rendőri hírek. Kiss Jánosné Strada Mocionl (Orczy-ucca) 27. számú ház lakója feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy lakásába behatoltak és onnan egy nagyértékű nyakéket loptak el. A nyomozás megindult és megállapították, hogy az ékszer eltűnésének idején egy Kremíncki Julia nevű cseléd volt a lakásban. A leányt vallatóra fogták és rövid tagadás után beismerete, hogy az ékszert ő lopta el és elajándékozta. A nyomozás tovább folyik. — Szabó Rozália Strada Cantacuzino (Határ-ucca) lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásából négyezer lej készpénzt loptak el. — Gabner József lakásában szintén besurranó tolvajok jártak és több értékű tárgyat loptak el. A tolvajok kézrekerítésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

— Talált tárgyak. Találtatott egy 6420. számú Wertheim-szekerény kulcs és egy pénztárca, Mayer Antal névre kiállított iratokkal. A talált tárgyakat igazolt tulajdonosaik átvehetik a harmadik kerületi rendőrségen.

— Emelik a párisi rendőrség létszámát. Párisból jelentik: A községtanács elfogadta azt a javaslatot, amely arra irányult, hogy a rendőrség létszámát ezerrel emeljék. A létszámemelés a kommunista zavargások megakadályozásáért vált szükségessé.

— Az analfabéta király új módszert talált ki az írás-olvasás megtanulására. Londonból jelentik: Az afganisztáni király, aki igen nehezen tanulta meg az írást, új tanítási rendszert talált ki, amellyel 20 óra alatt a nehézfelfogásnak is megtanulhatnák írni-olvasni. A király néptanítóknak megmagyarázta a rendszert, amelyet országában kötelezővé tett a tanítóknak.

— Öngyilkos budapesti tisztviselő. Budapestről jelentik: A Németvölgyi-úti mértékhiitelesítő hivatal egyik tisztviselője, Sággy Károly hivatalában ciánkálival megmérgezte magát és meghalt.

— A Ferencváros sikerei Egyiptomban. Kairóból jelentik: Az FTC csapata nagy sikert aratott legutóbbi mérkőzésén és most Egyiptom válogatottjával állítják szembe.

— Magyar festőművész halála Bädenben. Bädenből jelentik: Basch Gyula ismert magyar festőművész és volt egyetemi tanár hetvenhat éves korában szívizélhűtésben meghalt.

— Telepések egy aradmegyei jegyző ellen. Nagyvratos aradmegyei község román telepesei, akik annak idején Magyarországból repatriáltak ide, ma délelőtt Gligore Suciu vezetése alatt küldöttségileg megjelentek Georgescu János prefektusnál. A küldöttség vezetője a telepések nevében azt a kérelmet terjesztette elő, hogy Lantos Jánost, a község jegyzőjét cseréljék ki, mert nem bírja az állam nyelvét. A prefektus kijelentette, hogy meg fogja vizsgálni a kérelmet és azután dönt az ügyben.

— Az európai boxbajnok győzelme. Newyorkból jelentik: Paulino, az európai nehézsúly boxbajnok, tegnap Texasban Patlesdert nagy fölénnyel legyőzte.

— Felhívás a nyugdíjasokhoz. Azok a nyugdíjasok, akik a pénzügyigazgatásnál veszik fel nyugdíjukat, nyugdíjkönyvecskéiket kiválthatják. Minden nyugdíjas tartozik abban a kerületben, amelyben lakik, a kerületi rendőrség által az életbenlétéről szóló nyilatkozatot két példányban hitelteltesíteni. Az egyikre 8 lejes okmánybéllyeg kell és ez a rendőrségen marad, a másikra 10 lejes okmánybéllyeg kell ragasztani és ennek ellenében megkapja mindenki nyugdíjkönyvecskéjét, amely 36 hónapra szóló nyugdíjakat tartalmaz. A könyvecskét minden nyugdíjas jól őrizze meg, mert annak pótlása igen körülményes. Ha újabb újról lesz szó, azt annak idején meghirdeti az egyesület.

— Orvosi hír. Dr. Duschnitz szemorvos hazaérkezett és újból rendel.

— Értesítés. Az Aradi Munkásbiztosító Pénztárnál 1928. január hó 1-től az orvosi rendelőben két fogorvos működik, s így a beteg tagok délelőtt 8—10-ig, délután 1—3-ig jelentkezhetnek fogászati kezelésre.

— Csőrepedést és vízvezetékét javít Weisz Márton szerelő, Ortutay-palota.

— Dr. Ferenczi szabadságáról visszaérkezett, újból rendel. Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 10.

— Leányoknak svédrendszerű tornakurzus kezdődik Strifler Ferenc tornatanárnál, a kath. gimn. tornatermében.

— Üzleti könyvek és számlatartók Kerpelnél.

Dráma a Margithidon.

Egy ittas magyar katona rejtélyes önfelmentése.

Budapestről táviratozzák: Ma délelőtt a katonai városparancsnokságra egy izgatott közlönvél szaladt be és az őrszemre rákáltott:

— Ma hajnalban megöltem egy embert. Tartóztassanak le!

Az ügyveles tiszthez vezették, akinek elmondotta, hogy az éjszaka ittas állapotban a Margithidon összeverekedett egy jóöltözött polgáremberrel, akit átnyaláboltt és bedobott a Dunába. Az eset rejtélyes, mert a rendőrség semmit sem tud arról, hogy a honvéd által leirt egyén elítült volna. Lehetségesnek tartják, hogy az önlélekezés mögött más büntény lappang. A nyomozás folyik.

Lesz-e új tanácsválasztás Aradmegyében?

A Legfelsőbb Közigazgatási Tanács helyt adott a nemzeti-parasztpárt petíciójának. — A liberális tanácstagok a közigazgatási bírósághoz fordultak a döntés megsemmisítése végett.

(Arad, január 3.) Annak idején beszámoltunk arról, hogy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács helyt adott a nemzeti-parasztpárt petíciójának, a melyet az aradmegyei egyhangú választás ellen nyújtottak be, amikor a liberális-párt listáját deklarálták megválasztottnak. A legfelsőbb határozat alapján ma távirat érkezett az aradi prefekturára, amelyben az új megyei választás napját március 20-ára tűzik ki. A választás azonban még nem

bizonyos, mert a megválasztottnak deklarált tanács tagjai megtámadták a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács határozatát a timisoarai tábla közigazgatási bíróságnál. Kérvényükben törvényellenesnek deklarálják a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács döntését és kéri a közigazgatási bíróságot, semmisítse meg a döntést és jelentse ki jogerősnek az egyhangú választást. Általános érdeklődéssel tekintenek a timisoarai bíróság döntése elé.

Az ujesztendő csodája?! Ms. WU. (MANDARIN)

Jön! az Erzsébet Moziba Jön!

A halott népbiztos leleplezi a szovjetet.

A szovjet selyemzsinórja. — Miért lett öngyilkos Joffe? — Hátrahagyott bucsu-írás, amely keserűn vádol.

(Az Aradi Közlöny párisi levelezőjétől). Néhány hét előtt világszerte nagy feltűnést keltett a szovjet egyik erősségének, Joffe volt népbiztosnak, a moszkvai kormány egykori berlini, majd bécsi és végül tokiói követének öngyilkossága. Az orosz kommunista ellenzék párisi lapja most közli Joffe hátrahagyott levelét, amelyből kitűnik, hogy a moszkvai hatalmasok adták a volt népbiztos kezébe a revolvért. A bucsu-írás, amely súlyos vádakot tartalmaz a kommunista vezeték ellen, a következőképpen hangzik:

— Egész életemben úgy vélekedtem, hogy egy politikusnak értenie kell az életből idejében eltávozni, akárcsak a színésznek a színpadról és a túl korán ebben az esetben jobb, mint a túl későn. Életemre, amelyből 27 esztendő a párt soraiban küzdöttem, visszatérve, úgy vélem, jogom van megállapítani, hogy mindig hű maradtam filozófiámhoz, vagy is életemet észszerűen töltöttem el az emberiség jólétéért folytatott munkában és harcban. Nos, közeledik az a pillanat, amikor életem elveszti célját és beáll számomra az a kötelesség, hogy megváljak tőle és keressem a halált. Attól az elvtől vezéreltetve, hogy az ellenzéki elemek távol tartassanak a munkától, pártunk jelenlegi vezetősége már évek óta nem ad nekem olyan párt- vagy szovjetmunkát, amely lehetővé tenné, hogy képességeimnek megfelelőleg a legtöbbet produkáljam. Az utolsó esztendőben a politikai iroda mint ellenzéki elemet teljesen kizárt a párt- és szovjetmunkából.

— Egészségi állapotom egyre rosszabbodott. Szeptember 20-án a központi bizottság orvosi komissziója szaktanárokhoz rendelt vizsgálat céljából, előttem ismeretlen okból és ezek kétoldali aktív tüdővészti, szívhalt, krónikus epe-, vese- és ideggvulladást állapítottak meg. Az orvosok kategórigusan kijelentették, hogy egészségi állapotom sokkal rosszabb, mint gondolom, előadásaimat a főiskolákon nem folytathatom, azonnal külföldre kell utaznom megfelelő szantóriumba. Közel két hónapig a központi bizottság orvosi komissziója nem tett további lépéseket. Ellenkezőleg, a Kreml-gyógyszertár, amely addig receptjeimre gyógyszereket adott, parancsot kapott, hogy ezt szüntesse be és így ettől kezdve nem kaptam orvosságokat. Ebben az időben a párt vezetői kijelentették, hogy majd gyomrára lépnek az ellenzéknek. Állapotom egyre rosszabbodott. Lewin dr., aki ma nálam volt, közölte, hogy az orvosok semmitsem tehetnek, a menekülés egvedüli módja, ha gyorsan külföldre utazom. Este a központi bizottság orvosa, Potemkin elvtárs tudtára adta feleségemnek, hogy a központi bizottság orvosi komissziója elhatározta, hogy nem küldenek külföldre, hanem Oroszországban fognak kezelni. A központi bizottság kezelésem céljaira hajlandó 1000 dollárt engedélyezni, többet azonban nem. A multhan jóval többet adtam a párt céljaira, mint 1000 dollárt, mindenesetre többet, mint amennyibe a pártnak kerültem. A forradalom egész vagyonomtól megfosztott, úgy, hogy nekem már nincsen pénzem gyógykezelésre.

— Angol és amerikai kiadóvállalatok ismételtén 20.000 dollárt ajánlottak fel emlé-

irataimért. Néhány év előtt a politikai irodától engedélyt kaptam, hogy kiadhatom memoárjaimat, ha az egész honorariumot a pártnak adom. Erre azt feleltem, hogy a pénzre szükségem van gyógykezelésem céljából. A központi bizottság erre a következő ukázt küldte nekem: „Diplomaták és a diplomáciai munkához közel álló elvtársak számára szigorúan tilos külföldön emlékirataikat közzé tenni anélkül, hogy a kéziratot előzőleg a külügyi hivatal és a központi bizottság politikai irodájának kollégiuma ellenőrizte volna“. Egyik külföldi tartózkodásom alatt újból 20.000 dolláros ajánlatot kaptam, azonban visszautasítottam, mivel tudtam, hogy a politikai iroda enem engedné meg az igazság közlését, hanem cenzurája meghamisítaná a forradalom és a párt történetét, megakadályozná a jelenlegi vezetők valódi jellemzését.

— Jelenlegi szomorú helyzetemben természetesen képtelen vagyok dolgozni. Előadásaimat is csak gondos ápolás esetén folytathatam volna és a főiskolákhoz hordágyon kellett volna engem szállítani. Most már 9 napja minden segítséget nélkülözök és még az elektromos melegítő palackhoz, amelyet Davidenko tanár írt elő nekem, sem tudok hozzájutni. — Ebből az okból, úgy látom, elérkezett a pillanat, amikor be kell végeznem életemet. Ismerem a párt negatív elvi álláspontját az öngyilkossággal szemben, azonban azt hiszem, hogy aki ismerte helyzetemet, nem ítélt el engem ezért. Davidenko professzor azt hiszi, hogy állapotom súlyosodását az utóbbi idő izgalma okozzák. Ha egészséges lennék, úgy felvenném a harcot a párt vezérével szemben, azonban tehetetlen vagyok. Trockij és Zinovjev kizárása a pártból a vég kezdete, a forradalom bukásának előjele, akárcsak az a tény, hogy nekem 27 évi felelősségteljes munka után nem marad más hátra, minthogy golyót röpitsek fejembe.

A bucsu-írás befejezésében Joffe megkéri Trockijt, hogy gondoskodjon családjáról, melyet a legnagyobb nyomorban hagy hátra.

SPORT

O Értesítés. Az aradi footballbírák bizottsága az alapszabályok idevonatkozó pontja értelmében, ezután értesíti a testület tagjait, hogy a rendes évi közgyűlést január hó 14-én, szombaton este 8 órakor tartja meg a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) és Bariju (Rákóczi) ucca sarkán lévő Schwarcz-étteremben.

Anti-Voronyi sebesülés.

Egy freiburgi orvos sikertelen kísérletet után kétségbevonja a megfiatalítás lehetőségét.

Berlinből jelentik: Hoffmeister freiburgi sebesztanár már régebben kísérletezik a megfiatalítással. Most érdekes intervjút adott az Acht Uhr Blattnek, amelynek kijelentette, hogy megoperált egy 51 éves férfit, azonban semmi változást nem tapasztalt. A szervezet részben felszívta az átültetett majommirigyeket, a másik része a mirigynek eihalt. A klinikán hasonló kísérleteket végeztek állatokkal is, így egy öreg juhászkutyát is megoperáltak, hasonló sikertelenséggel. Hoffmeister kijelentette, hogy kétségbevonja Voronyi sikereit.

A kulisszák meséik.

Győző kérését Szent Péter is meghallgatta. Kacagógöröcsöt okos a Hotel Napoleon. Isípósek a színész-nyelvek. — A jól megoldott feladat.

AMIKOR GYŐZŐ felépült súlyos betegségéből és beszélgettünk vele, Arad kedvelt színésze egy álmot mondott el. Álmában Győző, amint meg is irtuk, fennjárt a menyországon és ott addig rimázkodott Szent Péternek, mignem az megengedte, hogy elmenjen az Égbeli Nemzetibe, ahol aztán Győző, elszokva a zsufolt házaktól, alaposan elcsodálkozott, hogy odafenn mennyire rendezettebbek a színházviszonyok, na ja, ott mindenki jár színházba. El is panaszkolt buját-baját Győző Szent Péternek, hogy bizony idelelenn csak „csufolt” ház akad és nem zsufolt. Erre aztán a jó Péter megígérte, hogy majd mennybéli üzenetet küld az aradi közönségnek, hogy hétfőtől kezdve járjon megint színházba. Győző akkor azt is mondta nekünk: most pedig várom Szent Péter üzenetét, vajjon nem feledkezik-e meg rólam a Péter s ha üzen is, lesz-e foganatja. És hétfőn este szép ház tapsolt a betegsége óta először fellépett Győzőnek. Szent Péter beváltotta a szavát, s szavának meg volt a hatása. Meg is jegyezte ma Győző: „Hej mégis csak derék legény az öreg Szent Péter, a szép ház mellé kérhettem volna egy zsák aranyat is...”

A SZINÉSZNÉP nagyon edzett a vigjátékok humora iránt és ennek ellenére megtörtént ma az, hogy próbáltak egy vigjátékot, amelyen úgy mulattott a próba népe, mintha a nevetés ragálya telepedett volna le a kulisszák közé. De nem is csoda, mert a „Hotel Napoleon”-nak a főpróbája volt ma délelőtt és Hennequin és Weber francia vigjáték-nagyiparosok — mondhatni — legsikerültebb bohózatja a „Hotel Napoleon”. Az elhíttetés fáradalmain olyan könnyedséggel teszik túl magukat, hogy ez a kedves vakmerőség már magában véve is mulattató. A bohózat szövevénye egy fiatalember körül fonódik, aki vélegény, illetve már meg is nősül s a menyasszony családja szentül meg van győződve arról, hogy az ügyvéd-vőlegény ártatlanul, hogy úgy mondjuk, érintetlenül evez a házasság révébe. De aztán kiderül, hogy ez a szende legény veszedelmes Don Juan, sőt a nászéjszakáját is más nővel tölti. De emellett kiderül még az is, hogy az após megcsalja az anyóst, egy másik párhuzamban a feleség a férjet, sőt egy szerető a szeretőt. És mindez egyszerre történik a „Hotel Napoleon”-hoz címzett szerelmi fészkekben, sőt a legjava az, hogy ügyes trüffel a családi sorozat egyszerre látható a színen. Közben nagy vita indult meg, hogy a hebizonyított csalást milyen némajátékkal kell érzékeltetni. Döntés nem történt, illetve még minden jó ötletet készséggel elfogad Mészáros rendező. Aki tehát jártas a házasságtörés csallhatatlan bizonyítékú némajátékában, az haladéktalanul leplezze le önmagát, illetve juttassa el ötletét holnap délig a színházhoz.

A DARAB II. felvonásában van egy padlásjelenet. És Mészáros legutóbb sikerrel operált sorsjegyen (na nem kell megjedni, csak negyed sorsjegyről van szó, úgy hogy a szívek I. Bélája új kalapban, új nyakkendőben és új cipőben robogott be a darab próbájára. A padlásjelenet és a Mészáros sorsjegy-sikere között az az összefüggés, hogy Mészáros a padlásról galamb-tollasan kecmereg le, s Szepessy Edithnek azt kell mondani: „Hát maga miért oly tollas?” Szepessy Edith azonban ötlettel így figurázta mondókáját: „Na maga aztán alaposan kitollasodott...” L. Kiss Mariska szövegében fordul elő, amint elmondja, hogy: utközben rablók támadták meg, de szerencséjére az első lámpafénynél elengedték. Jávor rossz májára jellemző volt a megjegyzés: „na ezt nem is csodálom”. Jávor jelenés után érthetően szaporán szedte a lábát... Kallós, öregedő törvényszéki bíró, dicsekszik, hogy megcsalta a feleségét. Megkérde, hogyan ment az ügy? Kallós a darab szerint büszkén rávágja: „Pompásan.” Véletlenül ott tartózkodott a felesége Kallósnak, aki ennek hallatára nem minden

guny nélkül jegyezte meg: „Na ezt alig hinném...”

A SZÍNHÁZ KÖRÜL, de a városban is sokan ismerik Jávor Alfrédnek fiacskáját, a kinek nem egy mondása és cselekedete forog széltében-hosszában. Legutóbb az öltözőben ezt a viccet adja le Jávor dagadó kebelével fiacskájáról: „Nagyszerűen tanul a fiam, de hiába nem nagy matematikus. Az összeadás körül bajok vannak. Legutóbb elmegy hazulról, s lelkére kötöm csemetémnek, hogy írja le tizszer a feladványt, úgy aztán bizonyára jó

Munkában az aradi szabadkőműves páholy

Megérkezett Aradra a végleges működési engedély. — Három hónap mulva kezdődik újból a nyilvános munkálkodás.

(Arad, január 3.) Ma délelőtt a városhoz miniszteri rendelet érkezett, amelyben a miniszterium újból engedélyezi az aradi szabadkőműves-páholy működését, illetve megerősíti a hónapokkal előbb kiadott működési engedélyt. A szabadkőműves-páholy ugyanis már több hónapja működik egy előzetes miniszteri engedély birtokában, azonban egyelőre csak a belső reorganizáció folyik a páholy kebelében. A kényserű tizesztendi szünetelés ugyanis erősen érezte hatását és amikor a

lesz. Amikor hazamentem, megkérde: Na megcsináltad, fiam? „Hogyne — felelte a lurkó — ha nem hiszed, elmondom a tiz eredményt...”

Tarján.

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor

Makovska és Carl de Vogt

„A szerelem szigete”

cimű pazar kiállítású műfilm főszereplői.

Jön Aradon premier!

Ha szerelem nem volna

Harry Halmmal.

Legközelebb: Mister Wu (Mandarin).

Irodalom és művészet

„Hotel Napoleon.”

Hennequin és Weber vigjátékának bemutatója az aradi színházban.

Gamin jókedv a leghetlenebb ötletekkel, vig derüt hozó francia humor, amelyhez hasonló istenem be! hány rakétázik el mellettünk egy szezonban és mégis minden termésnél megállunk, hogy jól kikacagjuk magunkat. Pedig már a figuráknak sincs újszerű érdekességük, de hiába, nevetni ma mindenki akar, és ezt aztán a Hotel Napoleonban megteheti alaposan az ember. Pompás felkészültséggel, gyors ütemű, perdülő előadásban debütált Aradon a minden ízében sikerült bohózat. Mészáros Béla rendezésének gondossága érezhető volt. A szép ház közönsége nem farkadott az elismerő tapsban és kacagásban. — Szepessy Edith és Palla y Manyi kedves színeztek körülbelül egysíku alakításait. L. Kiss Mariska és E. Károly Klári szólaltatják meg igaz humorral a vaskosabb derüt. Szepessy Eta és F. Kovács Piri is ügyesen alkalmazkodó vigjátéki figurák. A férfiak közül Mészáros Béla és Jávor Alfréd nagyszerűen mintázott bohózatú portréi mellett Kallós József jól eltalált alakjának is hangos sikere volt. Földes Mihály és Olasz Lajos stílusos beilleszkedéssel méltán részt követelnek a premier sikeréből, amelyet a közönség mindvégig lelkes tapsokkal juttatott kifejezésre. (s—6.)

* **Heti műsor.** Szerda: Hotel Napoleon. (C. bérlet.) Csütörtök: Egyházi ünnep miatt nincs előadás. Péntek délután 3 órakor: Vica meg a Marci, operett. Délután 6 órakor: Vengerkák, dráma. Este 9 órakor: Fecskefészkek, nagyoperett. (Bemutató-előadás. Lengyel Irén, Szentgyörgyi Mária, Galetta Ferenc felléptével. A. bérlet.) Szombat: Fecskefészkek, nagyoperett. (Lengyel Irén, Szentgyörgyi Mária, Galetta Ferenc felléptével. B. bérlet.)

* **Műsoros est a Minorita Kulturházban.** Az aradi róm. kat. ifjuság január hó 7-én, szombaton este 8 órai kezdettel nagy-műsoros estét rendez. Az estére jegyek nem adatnak ki, de mivel a tiszta jövedelem a szegény tanulók felruházására fordítatik, jótékony adományokat köszönettel fogad a rendezőség. Az estre vonatkozó minden további felvilágosítás az Egyházi Műkereskedésben vehető át.

* **Az aradi színházi iroda hírei.** A „Hotel Napoleon” frenetikus sikert aratott a keddi bemutatón, ami egyrészt a nagyszerű pompás és szellemes darabnak tudható be, másrészt a gördülő, mintaszerű előadásnak érdeméül ir-

tagok újból kezükbe vehették a kalapácsot, világos volt a páholy vezetősége előtt, hogy legelőbb felesztendőig kell dolgozni a reorganizálás munkáját. Így körülbelül még három hónapig szünetel a külső munka, amely idő lejártával ismét megkezdheti az aradi szabadkőműves-páholy aktív tevékenységét. Ezzel a körülbelül fél század óta működő aradi szabadkőműves-páholy újból intenzív aktivitást kezd, kitűzött nemes céljai keresztülvitele érdekében.

ható. Még csak szerdán van műsoron a nagyszerű francia bohózat. — **Vizkereszt napján** három előadást rendez a színház. Délután 3 órakor a multkor nagy siker mellett bemutatott operettújdonasgot, a „Vica meg a Marci” című kedves énekesjátékot játsszák. Délután 6 órakor Pásztor Árpád híres drámája, a Vengerkák van műsoron, elsőrendű szereposztásban. Este 9 órai kezdettel pedig premier lesz. Ekkor mutatják be a legutolsó hatalmas bécsi slágert, a Fecskefészket. Gyors egymásutánban érte meg Bécsben ez a végtelenül bájos szövegű és dallamos muzsikájú operett a jubileumait és Budapesten is sorozatos előadásokat vonzott. A társulat nagy ambícióval készült a pénteki bemutatóelőadásra, amely eseménye lesz az idei szezonnak. Az újdonság főszerepeit Lengyel Irén, Szentgyörgyi Mária, Galetta Ferenc, Deésy Jenő, Kun Dezső és Olasz Lajos játsszák. Valamennyi briliáns szerep és a szereplők minden tudásukat latba vetik a siker érdekében, amely bizonyára nem is fog elmaradni.

Szilveszter-est a Munkás-Otthonban. Jól sikerült műsoros Szilveszter-estélyt rendezett a Munkás-Otthon műkedvelő csoportja. A műsor első száma Kele Lili és Duma Cili román tánca volt. Utána a „Csirke” című jelenet következett, melyet Papp Ilonka, Pappos Böske és Kvasznitska Géza adták elő szép sikerrel. Miháicsin né énekét sok tapsal hondrálták. Papp Ilonka szavalata mélyen átértett volt. Diósi Lajos kupléja után „Kolumbus tojása” című parasztkomédia került színre. Kvasznitska Géza, Novák Rózsika, Bruckner László, Papp Ilonka és Diósi Lajos adták elő szép sikerrel. Kubica Böske és Papp Manci tánca sok tapsot kapott. Lénárth József szavalata szép volt. Rudas Ali és Kvasznitska Géza groteszk tánca sok sikert aratott, ugyisintén Csillag Mihály orosz tánca is. Diósi szavalata után a „Holdkórosok” című bohózat következett Bruckner László, Engel Zsiga, Kvasznitska Géza, Altacher László és Diósi Lajos előadásában. A műsor utolsó száma „1927. halála” című revü volt, mely előtt Kvasznitska Géza mélyen átértett szavakkal ecsetelte a műkedvelő-csoport célját.

* **RÁDIÓ-MŰSOR.** Szerda, január 4. Wien—Grác. 20.30. Kainz ünnepély. — Berlin. 21. Szórákkoztató zene. — Boroszló. 16.30. Liszt-hangverseny. — Frankfurt a. M. 18.30. Operaelőadás. — Leipzig. 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Milánó. 21. Operettelőadás. — Pozsony. 19.30. Szimfonikus hangverseny. — Prága. 19.30. Zenekari hangverseny. — Róma. 20.45. Zenekari hangverseny. — Stuttgart. 20. Szimfonikus hangverseny. — Zágráb. 20.35. Kamaratéria. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.30. Szimfonikus hangverseny. 19. Operaelőadás. 22.30. Gramofon hangverseny.

LEGUJABB.

A belgrádi Telegraphen-Union rádió-tudósítása az Aradi Közlöny számára.

Bethlen visszautasítja Pribicevics támadását

Magyarország nem tett aktív lépést a békeszerződés revíziója érdekében.

Mint ismeretes, Pribicevics jugoszláv külügyminiszter legutóbb éles hangon támadta Magyarország revíziós törekvéseit. A magyar politikai körökben Pribicevics beszédét, mint rosszhiszeműt és alaptalant kommentálják. Pribicevics ugyilátszik, a legutóbbi magyar kormány-nyilatkozatokat nem ismeri,

vagy nem akarja tudomásul venni. Bethlen legutóbb maga kijelentette a békerekvizió kérdésében, hogy ma még nem tartja az aktív lépés megtételét időszerűnek. Az európai közvélemény azonban foglalkozik a kérdéssel. Ezt pedig betagadni és elvitatni nem lehet.

Uj járvány indult el Varsóból.

Varsóból jelentik: Minszk városában eddig teljesen ismeretlen borzalmas járvány ütötte fel fejét. Az orvosok tanácstalanul állnak a betegséggel szemben, amely arc, orr és

láb megdagadásával kezdődik. A járványmár eddig husz áldozata van. A városban a legnagyobb rémület uralkodik.

Elpusztult a lipcsei Iparegyesület palotája.

Lipcseből jelentik: A lipcsei Iparegyesület palotájában az éjjel tűz keletkezett. A kivont tűzoltóság képtelen volt a tüzvészt elfoj-

tani és a hatalmas palota teljesen elpusztult. A kár felülmúlja a 100.000 arany márkát.

Amerika behajtja a háborús követeléseit.

Newyorkból jelentik: Az Unió pénzügyi vezetője, Kellogg államtitkár ma kijelentette, hogy az Egyesült-Államokkal szembeni háborús adósságok redukálásáról szó sem lehet. A

kijelentés a francia diplomáciai körökben nagy lehangoltságot keltett, mert Franciaországnak a háborús adósságok redukálásában táplált reménye ezzel elesett.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi bankok múlt esztendeje.

Az aradi pénzintézetek vezetőinek nyilatkozata.

(Arad, január 3.) Az aradi pénzintézetek vezetői beszámolójának befejező-sorozatát az alábbiakban adjuk:

FÜLDES SOMA,

az Aradi-Csanaai Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója

a következőket jelentette ki a lefolyt esztendő gazdasági viszonyairól:

— A mi közönségünk a gazdákból s a parasztságból rekrutálódik, tehát a kereskedelmi életünk hatalmas megrendülései részünkre közvetlenül nem gyakoroltak hatást. Két fiókjintézetünk és mi magunk a legtöbbszörösen kielégítettük közönségünk hiteligényeit. A pontos üzleti eredményről az évnek azonban még nem nyilatkozhatom, mert a mérleg még nem készült el. Elmondhatom azonban már azt, hogy az intézetünk 10.000.000 alaptőke-emelésre kért és kapott engedélyt, amelyet a közgyűlésünk után fogunk lejegyeztetni. Régi nótaként megemlíthetem még, hogy a hön óhajtott stabilizáció természetesen lényegesen szöbb gazdasági képletet adott volna az elmúlt esztendőről, de reméljük, a közeljövö meghozza a gazdasági életünk eme várva-várt kívánságát.

HENRY H. HARALAMB,

a Banca Marmorosch aradi fiókjának igazgatója.

Bankunkat csupán annyiban érintette az elmúlt, súlyos krízissel terhelt esztendő, hogy kénytelen volt körültekintő és előrelátó bankpolitikát folytatni. A gazdasági válság, amely nemcsak Romániában, hanem az egész kontinensen érezte hatását, sok kereskedőt és bankot sodort magával. Ez némi passzivitásra kényszerítette a nagyobb romániai pénzintézeteket, amelyek úgy, mint mi is, várják a felszabadító 1928. legnagyobb pénzügyi eseményét; a lej stabilizálását. Elvitathatatlan, hogy Románia pénzügyi, egyben kereskedelmi konszolidálása, a lej stabilizálásától függ, amelyre a Banca Nationala előkészítő munkájából ítélve, komoly kilátások vannak. A stabil lej elsősorban magával kell, hogy hozza a bank-kamatlábak leszállítását és a pénzforgalom békenívóra való emelését. A kereskedelemre ma a legnagyobb teher a drága kölcsön, amelyre a bankok, de különösen a magánosok, hatalmas kamatokot követelnek. Ezt a legnagyobb terhet veszi le a lejtabilizálás Románia kereskedelméről és ennek nagyszerű ha-

tását hamarosan érezni fogja az ország népe. Az 1928-as esztendőről előreláthatólag örvedetesebb beszámolót hozhatunk a nyilvánosság elé.

LÁZAR DÉNES,

az Erdélyi Bank és Takarékpénztár aradi fiókjának igazgatója

az alábbiakban adott nyilatkozatot:

— A fiókjintézetünk ebben az évben nyílt meg a cluji központ vezénylete alatt, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Banca Christovononi közös alapításaként. Dacára az intézetünkben legutóbb beállott változásoknak, az üzletágak fejlesztésével előrelátó, konzervatív politikát folytatott bankunk és ezzel kapcsolatban igen szép eredményt ért el. Pedig a múlt év sokkal rosszabb volt, mint az azelőtti. És ennek különösen abban látom okát, hogy a hitel-kamatláb mellett a betéti kamatlábak lemorzsolását nem sikerült teljesen keresztülvinni. Az immobil bankok gazdasági krízise igazolja állításomat. Az év egyébként állandó, látszólagos pénzösségben telt el, ami annak a következménye volt, hogy a kihitelezéseknél óvatosan kellett eljárunk. Leépítés folytán csak nagyon kevés „jó kéz” maradt a piacon a hitelek igénybevételére. A betétállományban szaporulat állott be, mivel a magánosok a bizonytalan helyzetek miatt idegenkedtek a privátkihitelezésektől és szívesebben helyezték el a bankokban tőkéiket.

SEVICI SAVA,

a Banca Industriashlor si Comerclantilor igazgatója:

— Kis bankunk nagy elővigyázattal dolgozik és ennek eredménye, hogy kielégítően végeztük az esztendőt. Természetesen mi is megéreztek a nehéz viszonyokat, a kicsi kihitelezés ellenére is, mert a kliensek nem tudtak a legpontosabban eleget tenni fizetési kötelezettségeinek. Különböző intézetünk leginkább részvényeseit szolgálja ki és így már nem oly veszélyes a helyzet. Bankunk talpraállította a kéziparosok (asztalosok) társaságát, ez volt intézetünk nevezetesebb üzleti eseménye. Általában jól végeztük az elmúlt esztendőt.

Zürichben 3.19, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 3.)
Kifizetések: Berlin 38.80, Newyork 162, London 792.50, Páris 6.40, Milánó 8.86, Prága 4.82, Budapest 28.45, Zágráb 2.86.50, Bécs

22.95, Zürich 31.35. — Áru: Márka 88.50, dollár 161.50, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.82, osztrák schilling 23, svájci frank 31.35. — Pénz: Márka 38, dollár 160.50, angol font 782, francia frank 6.30, olasz lira 8.30, cseh korona 4.75, pengő 28.25, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31.15. — Irányzat: Tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 3.)
Berlin 123.60, Amsterdam 209.27, Newyork 517.87.50, London 2528.75, Páris 20.39, Milánó 27.38.50, Prága 15.34.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.75, Bucuresti 3.18.50, Varsó 58.05, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 3.)
Berlin 123.60, Amsterdam 209.35, Newyork 517.95, London 2528.75, Páris 20.39, Milánó 27.38, Prága 15.35, Budapest 90.65, Belgrád 9.13.75, Bucuresti 3.19, Varsó 58.05, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 3.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 789.75, Newyork 161.40, Milánó 9.60, Zürich 31.20, Bécs 22.80, Prága 4.79, Budapest 28.40, Varsó 18.40. — Valuták: Napoleon 652, német márka 38.75, leva 1.20.50, török lira 0.85, angol font 791, francia frank 6.56, svájci frank 31.50, olasz lira 8.80, drachma 2.22, dinár 2.87, dollár 161.25, lengyel zloty 18.60, osztrák schilling 23.10, pengő 28.65, cseh korona 4.80.

— Rokkantak vasúti kedvezménye. Az aradi I. O. V. hivatal felhívja az érdekelteket, hogy a vasúti szabadjegyek láttamozását 1928. január 4-én kezdődik meg, a következő sorrendben: január 4-én az A—H betűsök, 5-én I—P betűsök, 9-én R—X betűsök. A hivatal felhívja a hadirokkantakat saját érdeklükben, hogy utazási jegyüket és igazolványukat eredetiben mutassák be, azok, akik nyugdíjat kapnak, nyugdíjkonvecskélüket is mutassák be.

— A vagyontukott cluji bank órlási passzivitása. Clujról jelentik: A mai nappal befejezte munkáját az Erdélyi Közgazdasági Bank státusának összeállítására kiküldött bizottság, amely szerdán tesz jelentést a betétesek gyűlésének. A bizottság rendkívül nagy differenciát állapított meg az aktiva és passziva között. A bizottság megállapítása szerint 50—60 millió aktívával szemben a passzívák összege 110 millióra rug. A bank sorsa fölött véglegesen a január 15-re összehívott rendkívüli közgyűlés fog dönteni.

Pékecsinálás — gépfegyverekkel

Véres harcok az amerikai csapatok és a nicaraguai felkelők között.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A newyorki jelentések szerint Nicaraguában ismét véres harcok folynak a felkelők és az Egyesült-Államok csapatai között. A harcot Sandino tábornok indította meg az amerikai tengerészek ellen, akik azonban bevették Quitlalt és szétverték a tábornok csapatait. Most újabb megerősítések érkeztek az Egyesült-Államokból, amelynek csapatai formális háborút viselnek a felkelővezér ellen. Sandino tábornok egyike a leghírhedtebb bandavezéreknek, akinek lelkiismeretét egész sereg gyilkosság terheli és ezért indokolt az amerikai csapatoknak az az igyekevése, hogy ártalmatlanná tegyék. Amerika különben már régen meg akarja szerezni az uralmat a kis köztársaság felett, miután csakis így tudja a nagy hajóforgalmat ellátni. A Panama-csatorna ugyanis már kicsinek bizonyult és most már arról van szó, hogy Nicaraguán keresztül vezessék az új csatornát, tehát végeredményben Amerika ismét csak egy nagyszabású üzletért áldozza fel energiáját és katonáit a „békecsinálás” ürügye alatt.

Buenos Ayres-ből jelentik: A nicaraguai harcok újraélesztették a latinamerikaiak ellenszenvét az Unió iránt. A mozgalmakat Mexikó szítja, ahol olyan hivatalos kijelentés hangzott el, hogy az amerikai csapatok újabb nicaraguai fellépése esetén semmiesetre nem vesz részt a panamerikai kongresszuson. Legújabb jelentés szerint, az amerikai tengerészkatonák ismét összeütköztek a lázadókcal. Egy amerikai meghalt, öt megsebesült.

Feloldós szerkesztő: R. TAYLOR

Cenzurat: Prefectura Judetului

VIZUMOK követségeknél
Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek

!! Künstler-vizumiroda !!
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy meg-
bizát pontosan elintézt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdőzködésekre válaszolunk. Ajánlatok, feltételek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

URIASSZONY* jellegre levél van az Aradi Közlöny kiadóiban. 205

Selyem, bársony, virágok legújabb párisi divatbabák, párna montirozás készítését és tanítását olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 196

ALKALMAZÁS.

JÓLFŐZŐ mindenestével bizonyítvánnyal keres azonnali lépésre Betegh Bábó, Str. Eminescu 6. II. em. 191

PERFEKT főzőnő azonnalra felvétetik. Holländer, Str. Closca 7. 194

CSIZMAKÉSZÍTŐ segédet felvétetnek. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 204

EGY mindenest főzőnő felvétetik. Bulev. Carol 40. földszint. Törvényszék mellett. 197

FIATAL gépirónő, perfekt német azonnalra állást nyer. Ajánlatokat „Lelekiismeretes” jellegre az Aradi Közlöny kiadóiba kéretnek. 200

VÉTELÉSELADÁS.

ZONGORÁK, utazó bunda, szőnyegek, komplett szobaberendezések, különböző butoradarabok, férfi kabátok és öltönyök, perzsa bundák, férfi bundák, festmények, antik comódok, kis vitrin, antik órák, szekrények, ágyak, asztalok, fctelok, szalonok, divány, gyermekágy, paravánok, márkás porcellánok, uszonna karniturák, dísz tárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szővegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

Kereszthúros

szongora rövid, 3 pedálos, kitűnő hangu, legszebb kivitelű, keveset használt és egy PIANÓ, olcsón eladók. Arad, Piața Avram Melisnel lanou 21. (Szabadság-tér)

LAKÁS.

KERESEK nagyobb egyszoba konyhás esetleg kétszobás lakást április vagy május elsejére. Ajánlatokat Virág-u. 61. szám kérek. 500

KÜLÖNFÉLÉK.

SAJÁT cikkemmel január közepén utra indulok egész Erdély, Bánát és Regátba, más cikkek könnyű kolekcioját magammal vihetném. Cím: Gloria szövőipar, Arad, Str. Doamna Balasa 166. (Demeter-ucca.) 202

KÉRELEM A NEMESSZÍVÓ EMBEREKHEZ. Bleyer Ignác 76 éves, súlyos betegségben szenvedő, egykor jobb napokat látott ember, kéri a nemesszívó emberek bármilyen támogatását. Str. Baceda Cartan (Angyal-u.) 26. 600

ELLÁTÁS.

KÖZPONTBAN uriháznál finom koszt kapható, kihordásra is. Bővebbet színházépület portásánál. 192

Irodába

kezdő tisztviselőnő

gépiró, jóírású és pontos számoló, azonnalra felvétetik.

Iritz festéküzlet,

Arad, Strada Brancovici 1. 201

I. emeleti helyiség, mely áll két nagy uccai és egy udvari szobából

irodának, szalonnak, orvosi rendelőnek, üzletnek, műhelynek rendkívül alkalmas,

kiadó.

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóiban.

LÉGYFOGÓ

— legkisebb, közepes és nagy — gyári berendezéseket, nyersanyagot és elsőrendű ragasztás eljárás módot küld a legolcsóbb árban és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett, azonnali szállításra CHEMISCHE FABRIK R. MÜNKNER, Zeitz-Aylsdorf (Németország.) 193

Élő hal

kapható

szurdán és csütörtökön

Luttwák József ógnél Aradea.

Ia. nyírségi őszi rézsa burgonya métermázsánként 350.— lejert házhoz szállítva is kapható Kornis Zsigmond és Márton termény üzletében Bulev. Regele Ferdinand 48. (Fa-ucca sarkán) Telefon 6.54.

Bankkölcsonöket

házakra, környékbeli földekre betételezés mellett előnyös feltételekkel vagy kezizalogra (ékszer, ingóság) gyorsan folyósítottak. HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 12. szám.

Gramophonok varrógépek

kedvező részletfizetésre kaphatók Hanglemezekben óriási raktár. Minden vételkötettség nélkül halgassa meg sláger-újonságainkat.

HAMMER ZSIGMOND és FIA Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27. (Boros Béni-tér.) 5145

HIRDETMEY.

Az aradi szerb egyházközség részéről zárt ajánlattal megejtendő árverés utján 1928. évi május 1-től számitot három évre bérbeadatnak a tulajdonát képező Piața Sít. Sava 7-8. sz. bérházban lévő lakások közül a 2, 9, 10, 14, 18, 19, 23 számú három szobás, 20, 21. számú négyszobás és 23 számú ötszobás lakások. Az ajánlatok, melyekben kitüntetendő, hogy ajánlattevő melyik lakást óhajtja bérelni s hogy a feltételeket ösmeri és kötelezőnek tekinti — zárt bori tékban 1928. évi január 3-tól 15-ig mindennap délutáni 3—5 óráig az egyházközség tanácstermében (Szerb templom udvar) nyújthatók be, ahol a feltételek megtekinthetők. Elnökség.

A téli menetrend.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 15-TŐL.

Arad — Tövis — Bucuresti:
expressz ind. 1.03 érk. 5.40 érk. 16.50
személy ind. 4.25 érk. 12.35 érk. —
or. expr.* ind. 7.14 érk. 11.33 érk. 22.15
személy ind. 14.55 érk. 22.09 érk. —
gyors ind. 17.13 érk. 22.27 érk. 10.00
személy ind. 21.40 érk. 5.17 érk. —
* Orient-expressz közlekedik hétfőn, csütörtök és szombaton reggel.
Bucuresti — Tövis — Arad:
személy — ind. 16.35 érk. 0.15
expressz ind. 12.45 ind. 0.43 érk. 5.47
személy — ind. 23.35 érk. 7.13
gyors ind. 20.05 ind. 7.45 érk. 13.20
személy — ind. 6.40 érk. 14.25
or. expr.* ind. 8.30 ind. 18.59 érk. 23.18
* Orient-expressz közlekedik hétfő, szerda és péntek éjjel.
Arad — Curtici — Lőkősháza:
személy ind. 0.50 érk. 1.16 —
expressz ind. 6.14 érk. 6.33 érk. 7.40
személy ind. 7.20 érk. 7.46 —

személy ind. 8.54 érk. 9.20 érk. 10.38
gyors ind. 13.55 érk. 14.14 érk. 15.27
személy ind. 14.30 érk. 15.05 —
személy ind. 18.04 érk. 18.30 érk. 19.48
or. expr.* ind. 23.37 érk. 23.56 érk. 0.43
* Orient-expressz közlekedik hétfő, szerda és péntek éjjel.
Lőkősháza — Curtici — Arad:
expressz ind. 23.10 ind. 0.22 érk. 0.40
or. expr.* ind. 5.52 ind. 6.34 érk. 6.51
személy — ind. 6.45 érk. 7.29
személy 7.10 ind. 8.27 érk. 8.53
személy ind. 11.02 ind. 11.32 érk. 11.58
gyors ind. 15.28 ind. 16.30 érk. 16.48
személy ind. 17.14 ind. 18.31 érk. 18.57
személy ind. 20.05 ind. 20.40 érk. 21.06
* Orient-expressz közlekedik hétfő, csütörtök és szombat reggel.
Arad—Pécska—Battonya: Aradról indul: személy 5.10, személy 6.30, gyors 10.18, vegyes 15.30, személy 19.20. — Pécskára érkezik: személy 5.55, személy 7.15, gyors 10.47, vegyes 16.15, személy 20.05. — Battonyára érkezik: személy 8.09, gyors 11.37, vegyes 17.39, személy 21.17.

Battonya—Pécska—Arad: Battonyáról indul: személy 22.31, személy 10.56, gyors 12.40, vegyes 19.20. — Pécskáról indul: személy 23.30, személy 6.23, személy 11.59, gyors 13.47, vegyes 20.36. Aradra érkezik: személy 0.14, személy 7.10, személy 12.45, gyors 14.15, vegyes 21.22.
Arad—Timisoara: Aradról indul: szv. 1.05, gyors 6.10, személy 7.36, személy 10.41, személy 15.05 gyors 17.05, szem. 20.30. — Temesvárra érkezik: személy 2.33, gyors 7.25, személy 9.05, személy 12.09, személy 16.34, gyors 18.19, személy 22.00.
Timisoara—Arad: Temesvárról indul: gyors 23.10, személy 4.25, személy 6.25, személy 8.05, gyors 12.17, személy 13.55, személy 19.50. — Aradra érkezik: gyors 0.25, személy 5.55, személy 8.00, személy 9.40, gyors 13.35, személy 15.26, személy 21.20.
Arad—Oradea: Aradról indul: személy 0.55, gyorsmotor 6.20, személy 10.16, személy 15.48. — Nagyváradra érkezik: személy 5.15, gyorsmotor 9.50, személy 14.45, személy 20.50.

Oradea—Arad: Nagyváradról indul: személy 19.15, személy 5.35, személy 12.20, gyorsmotor 16.50. — Aradra érkezik: személy 0.10, személy 10.15, személy 16.43, gyorsmotor 19.50.
Arad—Brád: Aradról indul: személy 7.30, személy 11.45, személy 16.06, gyors motor 18.40. — Brádra érkezik: személy 13.55, személy 17.40, személy 22.30, gyorsmotor 23.10.
Brád—Arad: Brádról indul: személy 23.30, gyorsmotor 4.40, személy 7.45, személy 14.00. — Aradra érkezik: személy 5.57, gyorsmotor 9.00, személy 14.10, személy 20.20.
Arad—Jimbolia: Aradról indul: vegyes 10.00, személy 15.27. — Jimbolia-ra érkezik: vegyes 14.22, személy 18.50.
Jimbolia—Arad: Jimboliaról indul személy 3.50, vegyes 14.50. — Aradra érkezik: személy 7.25, vegyes 20.00.
Arad—Otlaka: Aradról indul: szem. 17.20. — Otlakára érkezik: szem. 20.05.
Otlaka—Arad: Otlakáról indul: személy 10.20. — Aradra érkezik: személy 13.17.

Nagy ujévi vásár Hartmann Kálmán Hatalmas szép áruraktár drágakövekben, valódi ezüst és alpakka ezüstben, rendkívüli olcsó árak mellett óras és ékszerésznél (Minorita-palota)